

บทที่ 6

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิด ทางการเมืองสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

เนื้อหาในบทนี้ จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิม ที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งได้แก่ ชุมชนเกาะดอน เขตสะพานสูง ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. มิติทางด้านต่าง ๆ ของชุมชนเกาะดอน
2. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเกาะดอน
3. ภาพรวมเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนเกาะดอน

มิติทางด้านต่าง ๆ ของชุมชนเกาะดอน

เช่นเดียวกันกับชุมชนบ้านครัวตะวันตก เขตราชเทวีที่เพิ่งศึกษาจบไป สำหรับชุมชนเกาะดอน เขตสะพานสูงแห่งนี้ อันดับแรก จะมาทำความรู้จักกับชุมชนแห่งนี้ในมิติต่าง ๆ อันได้แก่ มิติทางประวัติศาสตร์ มิติทางกายภาพ มิติทางศาสนา มิติทางเศรษฐกิจ มิติทางการเมือง และมิติทางการสื่อสาร ก่อนเช่นกัน

1. มิติทางประวัติศาสตร์

ไม่มีใครทราบแน่ชัดว่า ชาวเกาะดอนมาจากปัตตานีซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงของลังกาสุกะ ในชื่อเต็มที่ว่า ปาตานีดารุสซาราม หรือปาตานีปือซา (Patani the Great) ตั้งแต่เมื่อใดกันแน่ แต่ที่แน่แท้ก็คือ พวกเขาจากบ้านเกิดเมืองนอนมาอยู่ที่นี้ในฐานะเชลย

มุฮัมมัด ฟุ่หมิรัฎฏ์ ประธานชุมชนเกาะดอนเล่าว่า “บรรพชนเล่าว่า สมัยก่อนนั้น พวกเราได้ย้ายถิ่นฐานมาจากปัตตานี เนื่องจากแพ้สงครามให้กับฝ่ายไทย และได้ถูกกวาดต้อนให้เป็นเชลยศึกมา เท่าที่ผมจำได้ น่าจะมาในสมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงรัชกาลที่ 3 ราว ๆ นี้แหละ” (มุฮัมมัด ฟุ่หมิรัฎฏ์, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ทว่าภาพที่ชัดเจนของชุมชนเกาะดอน อุบัติขึ้นในความทรงจำของชาวบ้านย่านนี้เมื่อประมาณ 80 ปีที่แล้วนี้เอง คนกลุ่มแรกที่เข้ามาอยู่ อพยพมาจากคลองเจ๊กแห่งทุ่งหล่อแหล่ โถ โฟร์วิลล์ ผู้กว้างใหญ่ในทุ่งหล่อแหล่ ได้ย้ายเข้ามาตั้งรกรากที่นี่ และได้สร้างบ้านเป็นหลังแรกพร้อมกับ ฮัจญ์ยูสุฟ ลงสุวรรณ ที่เข้ามาสร้างบ้านหลังที่ 2 และต่อมาก็คือฮัจญ์เซ็น ฟุ่หมิรัฎฏ์

ต้นตระกูลกองแก้ว พุ่มหิรัญ ลงสุวรรณ และโพธิ์วัลย์ พวกเขาได้เข้ามาทำนา เพราะเมื่อก่อน
 ละแวกนี้ มีที่ดินว่างเปล่าเป็นจำนวนมาก เหมาะแก่การทำนา รวมทั้งเลี้ยงวัวควายและล่าสัตว์

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป ชาวบ้านหันมาทำอาชีพรับจ้างและค้าขายกันมากขึ้น
 เพราะอาชีพทำนาไม่ทำรายได้ดังที่หวัง พร้อมกับได้ขายที่นาที่เคยใช้เพาะปลูก ให้กับหมู่บ้าน
 พฤษชาติ จนปัจจุบันไม่มีพื้นดินให้ชาวบ้านทำนากันอีกแล้ว

ในส่วนผู้อยู่ในชุมชน จะมีการแบ่งเป็นคุ้มต่าง ๆ คือ คุ้มพุ่มหิรัญ ลงสุวรรณ และ
 โพธิ์วัลย์ คุ้มพุ่มหิรัญจะเป็นคุ้มที่ใหญ่ที่สุด

2. มิติทางกายภาพ

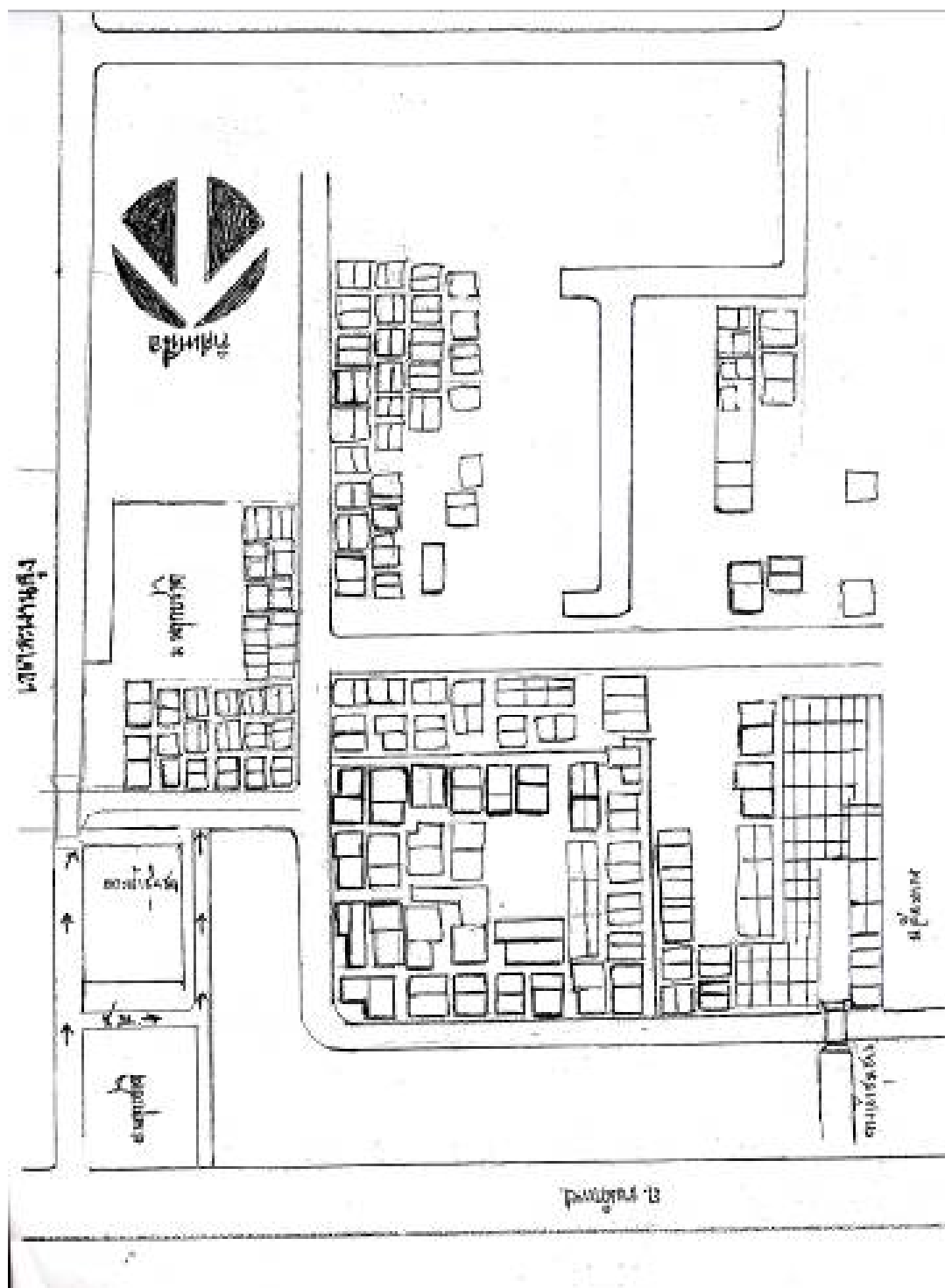
ชุมชนเกาะดอน ตั้งอยู่บริเวณซอยรามคำแหงที่ 118 ถนนรามคำแหง แขวงสะพานสูง
 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร มีขนาดของพื้นที่ครอบคลุมประมาณ 15 ไร่ โดยมีอาณาเขตที่ตั้ง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่บ้านพฤษชาติ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่บ้านนักกีฬา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	สำนักงานเขตสะพานสูง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านสัมมากร

ที่ดินในชุมชนเป็นกรรมสิทธิ์ของชาวบ้านที่บุกเบิก ตั้งแต่สมัยแคว้นยังเป็นป่า
 และที่ดินโล่งกว้าง และส่วนหนึ่งได้แบ่งขายไปให้หมู่บ้านจัดสรร

ภาพที่ 6.1

แผนที่แสดงที่ตั้งชุมชนเกาะดอน

ชุมชนเกาะดอนเป็นชุมชนขนาดกลาง ตั้งอยู่กลางวงล้อมของกำแพงคอนกรีตสูงของหมู่บ้านจัดสรร ที่มาซื้อที่ดินของชาวเกาะดอนไป แล้วได้สร้างบ้านจัดสรรสวยงามใหญ่โตราคาหลายล้านบาทล้อมรอบชุมชน ขณะที่เมื่อเดินเข้าไปในชุมชน ไม่พบสนามหญ้าสีเขียวขจี ที่มีสีส้มของดอกไม้ใบหญ้าแต่อย่างใด กลับจะพบแต่บ้านเรือนที่ส่วนใหญ่ค่อนข้างทรุดโทรม เรียงรายอยู่เต็มสองฝั่งคลอง ที่ชื่อ “คลองเกาะดอน” คลองที่เชื่อมต่อมาจากคลองแสนแสบ คลองแห่งนี้ในอดีตเคยใสสะอาด ทว่าปัจจุบันน้ำในคลองเน่าเสีย มีสีดำสนิท ขยะนานาชนิดลอยเกลื่อนเต็มไปหมด มองดูคล้ายที่ทิ้งขยะขนาดใหญ่ของชาวชุมชน ทั้งยังส่งกลิ่นเหม็นคุ้งออกมาเป็นระยะ ๆ

มุฮัมมัดเล่าว่า นับตั้งแต่การเข้ามาของหมู่บ้านจัดสรร ทุกสิ่งในชุมชนแห่งนี้ได้เปลี่ยนไปในทางที่เลวลง น้ำในคลองเน่าเสีย เนื่องจากหมู่บ้านจัดสรรได้ใช้คลองแห่งนี้ เป็นที่ระบายน้ำเสียของคนในหมู่บ้านจัดสรร

2.1 สถานที่สำคัญ

มัสยิดกันซุลญันนะห์ เป็นมัสยิดประจำชุมชน ถือเป็นความภูมิใจของชาวเกาะดอนเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันยังคงอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง แม้จะสร้างมาแล้วไม่ต่ำกว่า 6 ปี แต่ยังไม่แล้วเสร็จเสียที เนื่องจากชาวบ้านไม่มีเงินบริจาคให้มากนัก

อาปีติน อับดุลเลาะห์ กรรมการมัสยิดกล่าวว่า “ถ้าถามว่ามัสยิดจะเสร็จเมื่อไหร่ คงไม่สามารถกำหนดได้ เนื่องจากคนที่นี้ไม่ใช่คนที่มียารายได้มากพอ ที่จะนำส่วนที่เหลือมาบริจาคให้มัสยิดสร้างเสร็จตามกำหนดได้” อา(ปีติน อับดุลเลาะห์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

จุดเริ่มต้นของการก่อสร้างมัสยิดแห่งนี้ มาจากการที่ผู้ใหญ่ในชุมชน ต้องการให้มีมัสยิดส่วนกลางขึ้น เนื่องจากมัสยิดหลักที่ชาวเกาะดอนใช้ประกอบพิธีทางศาสนา จะอยู่ที่มัสยิดชีรอ ห่างจากชุมชนไปราว 2 กิโลเมตร ดังนั้น จึงมีการก่อสร้างมัสยิดแห่งนี้ขึ้นเมื่อปี 2547 ที่ดินที่ใช้ในการสร้างมัสยิดได้รับจากทายาทของโต๊ะเถมยา ซึ่งได้มอบที่ดินให้ 2 งาน 3 ตารางวา ทุกวันนี้มัสยิดสร้างเสร็จไปกว่า 60% ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 6 ล้านบาทเศษ สำหรับกุโบรประจำมัสยิดยังไม่มี ยังต้องใช้กุโบรร่วมกับมัสยิดชีรอ

นอกจากนี้ ภายในชุมชนยังมีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามอูลูอ์บาด ก่อตั้งเมื่อปี 2515 เดิมเป็นที่ดินของโก โพธิ์วัลย์ ก่อนเสียชีวิต โกได้ส่งเสียกับญาติว่าถ้าตนเองเสียชีวิตไปแล้ว หากที่นี้ยังไม่มีโรงเรียนสอนศาสนา ให้นำที่ดินของตนไปสร้างโรงเรียนสอนศาสนา โดยไม่คิดเงินใด ๆ

2.2 สภาพประชากร

ชุมชนเกาะดอนมีจำนวนบ้านเรือนทั้งสิ้น 102 หลังคาเรือน มีจำนวนครอบครัว 135 ครอบครัว มีจำนวนประชากร 829 คน แบ่งเป็นเพศชาย 418 คน และเพศหญิง 411 คน ประชากรกว่า 95% นับถือศาสนาอิสลาม ประชากรส่วนใหญ่เป็นวัยกลางคนลงมาถึงวัยรุ่นมีอยู่ถึง 50% รองลงมาคือ วัยเด็ก และวัยชรา นอกจากนี้ ยังมีประชากรที่อพยพมาจากภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะภาคอีสาน เพื่อมาเช่าบ้านเพื่อหางานทำ รวมทั้งการอพยพเข้ามาของแรงงานต่างด้าว เช่น พม่า ลาว เพื่อเข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างร้านอาหารในหมู่บ้านพุกษชาติ และหมู่บ้านสัมมาร

2.3 สภาพสังคม

ในอดีตชาวบ้านในชุมชนเกาะดอนใช้ชีวิตกันแบบเรียบง่าย ถ้อยทีถ้อยอาศัย กันแบบพี่แบบน้อง เมื่อถึงเวลาที่ม้งานเทศกาลงานประจำปี หรืองานของส่วนรวม ชาวบ้านต่างร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นอย่างดี

แต่หลังจากที่ความเป็นสังคมเมืองแผ่ขยายเข้ามาในชุมชน ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านดีและไม่ดี เช่น โลกไซเบอร์ ที่ทำให้การติดต่อสื่อสารสามารถทำได้รวดเร็วขึ้น ส่วนข้อเสียคือ เด็กที่นี้จำนวนหนึ่งตกอยู่ในสภาพของเด็กติดเกม ในส่วนของผู้ใหญ่มีการสวมกางเกงกันมากขึ้น ผู้หญิงนุ่งน้อยห่มน้อยมากขึ้น แตกต่างจากสมัยก่อนที่ผู้คนยังนิยมนุ่งผ้าถุงหรือผ้าใส่รงกันอยู่ และค่านิยมเรื่องบุชาวัตถุ ได้เข้ามาครอบงำชาวบ้านอยู่พอสมควร สังเกตได้จากการนิยมใช้ของแบรนด์เนมเหมือนวัยรุ่นทั่ว ๆ ไป รถจักรยานยนต์จะเป็นที่นิยมของวัยรุ่นที่นี่เป็นอย่างมาก ส่วนปัญหาอื่น ๆ มีปัญหาเรื่องยาเสพติด โดยเฉพาะกัญชาและยาบ้า ที่เป็นปัญหาย่อยพอสมควรภายในชุมชนแห่งนี้

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งถือว่าไม่มากนักเนื่องจากสังคมของชาวมุสลิมจะไม่ยอมรับในเรื่องนี้ ขณะที่ชาวบ้านในชุมชนส่วนหนึ่งยังยึดติดอยู่กับโลกทัศน์แบบโบราณ และเรื่องของศาสนาอยู่

2.4 สภาพทางการศึกษา

ระดับการศึกษาของชาวบ้านในชุมชน พบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมถึงสายอาชีพคือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ขณะที่ผู้จบปริญญาตรีจะเป็นเด็กรุ่นใหม่ ยังมีอยู่น้อยมาก ในปัจจุบันกลุ่มวัยรุ่นได้หันมาสนใจเรื่องการเรียนหนังสือมากขึ้น มุฮัมมัดได้กล่าวว่า

...เท่าที่เห็นวัยรุ่นจะสนใจการเรียนมากขึ้น มีอยู่ช่วงหนึ่งที่วัยรุ่น เมื่อเรียนจบชั้น ป.6 มา ก็หยุดเรียนกันหมด เพราะการเรียนในช่วงนั้นยังไม่เป็นที่นิยม แต่เดี๋ยวนี้มีการพัฒนามากขึ้น วัยรุ่นจำนวนหนึ่งที่เรียนจบชั้นประถมศึกษา ก็หันมาเรียน กศน.กันมากขึ้น เพื่อหวังนำความรู้ และวุฒิการศึกษาที่ได้ ประกอบอาชีพที่ดีกว่าเดิม เพราะเมื่อก่อน ถ้าเรียนจบกันมา ก็ออกมาทำงานก่อสร้าง... (มุฮัมมัด ฟุหมิรัฎ, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

3. มิติทางศาสนา

ด้วยความที่ชาวบ้านในชุมชนเกาะดอน ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมถึง 95% โดยนับถือศาสนาอิสลามนิกายสุนนี นิกายเดียวกันกับชาวมุสลิมในชุมชนบ้านครัวตะวันตก วัฒนธรรม ประเพณีของทางชุมชน จึงมักเกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม มัสญิดกันซูลญันนะห์เป็นศูนย์กลาง และเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพิธีกรรมของชาวบ้าน ทุกวันนี้ ชาวชุมชนเกาะดอนยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีตามหลักการอิสลามต่าง ๆ ไว้ อย่างครบถ้วน เช่นเดียวกันกับชาวมุสลิมในชุมชนบ้านครัวตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นการละหมาด ถือศีลอด การชะกาต เป็นต้น

แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ ชุมชนมุสลิมในเขตสะพานสูงยังมีการจัดแข่งขันฟุตบอลมุสลิมสัมพันธ์ โดยมีชุมชนมุสลิมสัมพันธ์เป็นแม่งาน และจัดมาแล้วประมาณ 2 ปี วัดอุประสงค์ เพื่อนำเงินรายได้จากการจัดงานมาช่วยเหลืองานในชุมชน เช่น งานทางด้านศาสนา การแข่งขันรายการนี้จัดขึ้นในช่วงฤดูหนาว ระหว่างพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ “ฟุตบอลกลางคืน” คืออีกชื่อหนึ่งที่ชาวบ้านเรียกการแข่งขันรายการนี้ เนื่องจากจัดแข่งขันตั้งแต่ตอนเย็นไปจนถึงพลบค่ำ ในราวต้นเดือนมกราคม 2553 ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การแข่งขันฟุตบอลนี้ด้วย ตามคำเชิญของสมหวัง ผึ้งเอี่ยม ประธานชุมชนมุสลิมสัมพันธ์ และพบว่า มีชาวมุสลิมทั้งหญิงชายตั้งแต่เด็กไปจนถึงคนชราในย่านเขตสะพานสูง รวมถึงชาวชุมชนเกาะดอนได้ให้ความสนใจ พากันหลังไหลเข้าชมกันจนแน่นขนัด

4. มิติทางเศรษฐกิจ

ชาวบ้านในชุมชน มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 5,000-10,000 บาท ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท มีน้อยมาก ชาวบ้าน 90% ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปที่ไม่ค่อยมั่นคงนัก เช่น ช่างไม้ ช่างปูน ช่างปูกระเบื้อง ช่างทาสี ขึ้นอยู่กับว่าจะมีงานหรือมีผู้มาจ้างวานหรือไม่ ถ้าไม่มีชาวบ้านจะตกอยู่ในสภาพว่างงาน รองมาจากการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปคือ พนักงานบริษัทเอกชน และค้าขาย ส่วนอาชีพที่กำลังได้รับความนิยมในชุมชนคือ การเป็นลูกจ้างของกทม.ทำงานในเขต

สะพานสูง และการขับรถยนต์ไฮโดรคาร์บอน ส่วนอาชีพรับราชการนั้นพบว่าชาวบ้านประกอบอาชีพนี้น้อยมาก

นอกจากนี้ ยังมีชาวบ้านบางส่วนที่ยังประกอบอาชีพปลูกพืชสวนเหมือนในอดีต ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงวัวบริเวณลานจอดรถของชุมชน โดยหาหญ้ามาจากลานรอบบริเวณเขตสะพานสูง มาให้วัวกิน หรือซื้อฟางมัดมาให้วัวกิน ส่วนการเลี้ยงเป็ดจะปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ บางบ้านขังไว้ริมคลองใกล้มีส้วม ซึ่งยังมีน้ำโสโครกอยู่ เปิดลงไปเล่นน้ำตามธรรมชาติได้ ชาวบ้านที่นิยมเลี้ยงไก่ชนเพื่อนำมาตีกัน เป็นงานอดิเรกยามว่าง และยังมีการเลี้ยงนกปรอดหัวจุกและนกเขาอีกด้วย

เนื่องจากมีรายได้ที่ไม่แน่นอนดังที่กล่าวไปแล้ว ส่งผลให้ชาวบ้านประสบปัญหาหนี้สินอยู่พอสมควร ในวันหนึ่ง ขณะที่ผู้วิจัยกำลังเดินสำรวจชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลอยู่นั้น ได้พบกับผู้หญิงสาวคนหนึ่งเดินจูงมือลูกน้อยวัยไม่กี่ขวบ หลังจากสอบถามแล้วได้ทราบว่า สาเหตุที่วันนี้เด็กน้อยไม่ไปเรียนหนังสือ เนื่องจากไม่มีเงินให้ลูกไปเรียน และเพิ่งไปยืมเงินของคนข้างบ้านมาเพื่อประทังชีวิตประจำวัน

5. มิติทางการเมือง

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ช.) ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2549 พรรคประชาธิปัตย์จะสามารถกวาดเก้าอี้ ส.ช. ของเขตสะพานสูงได้ทั้งหมด 7 คน แต่เนื่องจากเป็นเพราะความผิดพลาดบางประการของผู้สมัครพรรคไทยรักไทย ทั้งที่ก่อนหน้านี้ ส.ช. ในเขตนี้จะเป็นของพรรคไทยรักไทยเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อพิจารณาการเลือกตั้งสมาชิกกรุงเทพมหานคร (ส.ก.) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พบว่าชัยชนะเป็นของพรรคไทยรักไทยและพรรคพลังประชาชนมาตลอด ด้วยเหตุนี้เขตสะพานสูงรวมไปถึงชุมชนเกาะดอนจึงเป็นพื้นที่ฐานเสียงของพรรคไทยรักไทย ก่อนมาเป็นพรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน ภายใต้การชี้นำของพ.ต.ท.ทักษิณ ที่เชื่อมโยงผ่านทางคุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ในการเลือกตั้ง ส.ส. ซึ่งมีการแบ่งเขตการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ปรากฏว่าพรรคไทยรักไทย คว่ำเก้าอี้ในเขตนี้ไปครองได้ในการเลือกตั้งทั้ง 3 ครั้งที่ผ่านมา คือ 6 มกราคม 2544 6 กุมภาพันธ์ 2548 และ 2 เมษายน 2549 เนื่องจากการที่ คุณหญิงสุดารัตน์ อดีต ส.ส. จากพรรคพลังธรรม เจ้าของพื้นที่ในเขตสะพานสูงตัวจริง ได้นำกลุ่มพลังไทยเข้าร่วมจัดตั้งพรรคไทยรักไทยร่วมกับพ.ต.ท.ทักษิณ และได้รับแต่งตั้งเป็น

รองหัวหน้าพรรคไทยรักไทยในขณะนั้น ส่งผลให้ผู้สมัครคนอื่น ๆ ที่สังกัดพรรคไทยรักไทยในพื้นที่ เขตสะพานสูงได้รับเลือกตั้งเข้ามามาได้โดยตลอด ดังตารางที่ 6.1 ตารางที่ 6.2 และตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.1

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตสะพานสูง

ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 มกราคม 2544

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตสะพานสูง การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 มกราคม 2544		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายธวัชชัย สัจจกุล	ไทยรักไทย	32,518

ตารางที่ 6.2

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตสะพานสูง

ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตสะพานสูง การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายเอกพจน์ วงศ์อารยะ	ไทยรักไทย	42,253

ตารางที่ 6.3

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตสะพานสูง

ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 เมษายน 2549

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตสะพานสูง การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 เมษายน 2549		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายพฤตชัย ดำรงรัตน์	ไทยรักไทย	29,604

สำหรับการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ถือว่าเป็นการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 เนื่องจากเกิดรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายนของปีเดียวกัน พร้อมกับการประกาศร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และต่อมาพรรคไทยรักไทยถูกยุบลง สมาชิกส่วนใหญ่ย้ายไปอยู่กับพรรคพลังประชาชน และภายใต้รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันอาทิตย์ที่ 23 ธันวาคม 2550 และกำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้งจากเขตเดี่ยวเบอร์เดียว กลับมาใช้แบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ เขตสะพานสูงอยู่ในเขต 7 ของกรุงเทพมหานคร ร่วมกับเขตบางกะปิ เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง สามารถมีส.ส.ได้ 3 คน ผลการเลือกตั้ง พรรคพลังประชาชนยังคงสามารถคว้าเก้าอี้ส.ส.มาได้ 2 คน พรรคประชาธิปัตย์ได้ 1 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขต 7 กรุงเทพมหานคร

(เขตมีนบุรี เขตบางกะปิ เขตสะพานสูง เขตลาดกระบัง)

ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 ธันวาคม 2550

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขต 7 กรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 ธันวาคม 2550				
ลำดับที่	ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	หมายเลขผู้สมัคร	พรรค	คะแนน
1	นายอนุพร ปุณณกันต์	20	พลังประชาชน	108,613
2	นายวิชาญ มีนชัยนันท์	19	พลังประชาชน	102,247
3	นางนงนุช เบ็ญจศิริวรรณ	8	ประชาธิปัตย์	101,007

5.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.)

คล้ายคลึงกันกับผลการเลือกตั้ง ส.ส. ในช่วง 10 ปี พรรคไทยรักไทยสามารถคว้าเก้าอี้ ส.ก.มาได้ตลอด โดยประสิทธิ์ มะหะหมัด ซึ่งก่อนหน้านี้สังกัดในนามกลุ่มพลังไทยที่มีคุณหญิงสุดารัตน์เป็นหัวหน้ากลุ่ม และได้ย้ายมาร่วมกับพรรคไทยรักไทย สำหรับผลการเลือกตั้งที่ผ่านมา แสดงไว้ในตารางที่ 6.5 และตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.5

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตสะพานสูง
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตสะพานสูง การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายประสิทธิ์ มะหะหมัด	ไทยรักไทย	9,518

ตารางที่ 6.6

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตสะพานสูง
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตสะพานสูง การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายประสิทธิ์ มะหะหมัด	ไทยรักไทย	13,146

5.3 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.)

ส่วนในการเลือกตั้ง ส.ข. มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ได้กล่าวเอาไว้แล้วในตอนต้น เนื่องจากในการเลือกตั้งเมื่อปี 2549 พรรคประชาธิปัตย์สามารถกวาดเก้าอี้ ส.ข. ของเขตสะพานสูงไปได้ทั้งหมด 7 คน ทั้งที่เป็นเขตพื้นที่ฐานเสียงของพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน หรือพลังประชาชน หรือพรรคไทยรักไทยในอดีต กล่าวคือ ในการเลือกตั้งก่อนหน้านี้เมื่อปี 2545 พรรคไทยรักไทยชนะเลือกตั้ง ได้ส.ข.มาถึง 5 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 7 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6.7 และตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.7

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตสะพานสูง
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตสะพานสูง การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายอุดร หิรัญฤทธิ์	ไทยรักไทย	7,026
นายราวี สิงหาหส์	ไทยรักไทย	6,926
นางสาวสายพิน คำศรี	ไทยรักไทย	7,134
นายเวระมาน มานชู	ไทยรักไทย	7,335
นายอดุลย์ เตะวิเศษ	ไทยรักไทย	7,365
นายชนะ เหมวัน	ประชาธิปัตย์	7,003
นายสมมาศ มุลทรัพย์	ประชาธิปัตย์	6,901

ตารางที่ 6.8

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตสะพานสูง
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตสะพานสูง การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายสหกรณ์ สังข์การ	ประชาธิปัตย์	10,772
นายปราโมทย์ บุญชู	ประชาธิปัตย์	11,098
นายสมพงษ์ อภิวงศ์	ประชาธิปัตย์	11,119
นายหฤษฎ์ วรโชติรุ่งเรือง	ประชาธิปัตย์	11,131
นายเจริญ มณีดำ	ประชาธิปัตย์	11,231
นายสามารถ หวังพิทักษ์	ประชาธิปัตย์	11,417
นายประเสริฐ เหมวัน	ประชาธิปัตย์	11,726

หัวข้อแนรายหนึ่งในชุมชนเกาะดอนกล่าวถึงเหตุผลที่พรรคประชาธิปัตย์กวาดที่นั่ง ส.ช. ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดในปี 2549 ไปได้หมดว่า เกิดจากความเกลียดชังของพรรคไทยรักไทยเอง เนื่องจากผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ได้เข้ามาหาชาวชุมชนก่อน ซึ่งหมายความว่ามีการมอบผลประโยชน์บางอย่างให้แก่ชาวบ้านก่อนนั่นเอง แม้ว่าชาวบ้านจะมีความสนิทสนมกับผู้สมัครพรรคไทยรักไทยมากกว่าก็ตาม แต่หากชาวบ้านได้รับปากกับนักการเมืองคนไหนไว้ก่อนแล้ว จะไม่บิดพลิ้วเป็นอันขาด “การที่พรรคไหนเข้ามาหาเราก่อน พรรคนั้นก็จะได้คะแนนเสียงจากชาวบ้านไป เป็นเสมือนสัญญาใจที่ทำไว้ ซึ่งไม่สามารถถกกลับคำได้ และการเลือกตั้งส.ช.ครั้งที่ผ่านมาก็เป็นพรรคประชาธิปัตย์ที่ทำได้ดีกว่าในการเข้าหา และมาเร็วกว่าพรรคไทยรักไทย” (หัวข้อแน, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

จากผลการเลือกตั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา บ่งชี้ให้เห็นได้ว่าพื้นที่เขตสะพานสูง ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ของคุณหญิงสุดาร์ตน์ ซึ่งมีความสนิทสนมกับพ.ต.ท.ทักษิณ ที่อยู่เบื้องหลังพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ปัจจุบัน คุณหญิงสุดาร์ตน์อยู่ในระหว่างการตัดสินใจทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี กรณีการยุบพรรคไทยรักไทย เมื่อ 30 พฤษภาคม 2550

6. มิติทางการสื่อสาร

6.1 การรับดาวเทียมภายในชุมชน

นอกเหนือจากการรับชมฟรีทีวีแล้ว ที่ชุมชนเกาะดอนแห่งนี้ จะมีแต่การติดตั้งจานดาวเทียมชนิดต่าง ๆ คล้ายคลึงกับที่ชุมชนบ้านครัวตะวันตก แต่จะไม่มีเคเบิลทีวีท้องถิ่นเหมือนกับชุมชนบ้านครัวตะวันตกแต่อย่างใด ดังนี้

6.1.1 ทูริซันส์

จานดาวเทียมของทูริซันส์ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “จานแดง” ชาวบ้านที่นิยมติดทูริซันส์ แพ็คเกจ โนว์เลจ หรือแพ็คเกจ ทูไรฟ์ ฟรีวิว แพ็คเกจ เพราะราคาถูก ทั้ง 2 แพ็คเกจ ไม่สามารถรับชมรายการของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 ของกลุ่มพันธมิตรฯ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วมปช.ได้

6.1.2 พีเอสไอ (PSI)

เป็นจานดาวเทียมขายขาด ราคาสูง จึงยังไม่นิยมของชาวบ้านมากนัก จะมีแต่ชาวบ้านที่มีรายได้พอสมควรเท่านั้นที่ติดจานดาวเทียมประเภทนี้ ชาวบ้านจะเรียกจานดาวเทียมชนิดนี้ว่า “จานดำ” สามารถรับชมได้มากกว่า 100 ช่อง เหตุผลหนึ่งที่ชาวบ้านหันมาติดจานดาวเทียมชนิดนี้ เนื่องจากสามารถรับสัญญาณจากตะวันออกกลางได้ มีรายการเกี่ยวกับศาสนา

อิสลามออกอากาศตลอดเวลาทำให้ติดตามความเคลื่อนไหวของชาวมุสลิมตะวันออกกลางได้ ดาวเทียมชนิดนี้สามารถรับชมรายการของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 ของกลุ่มพันธมิตรฯ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วมปช.ได้

6.2 สถาน้ำชา กาแฟ

สถาน้ำชา กาแฟ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านของอัยใน โพธิ์วัลย์ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “จูนัย” เป็นศูนย์รวมของชาวบ้านในชุมชนรองจากมัสญิด เมื่อว่างจากการทำงาน ชาวบ้านจะมารวมตัวกันที่นี่ สถานที่แห่งนี้เป็นจุดศูนย์รวมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของชาวบ้านมาแล้วกว่า 20 ปี

จูนัย เจ้าของบ้านกล่าวถึงสถาน้ำชา กาแฟของเขาว่า

...ก็มาคุยกัน มีเรื่องอะไรก็มาปรึกษากัน โดยจะมาคุยกันในช่วงเช้า หรือช่วงเย็น คือศูนย์รวมของการแลกเปลี่ยนของชาวบ้าน ถ้าเกิดอะไรเรื่องศาสนา หรือการเมืองก็มาคุยกันก่อน ใครว่างใครก็มา ใครกลับจากทำงานก็มา ก็มีคนมาคุยทั้งวัน นอกจากผมไม่อยู่ เหมือน ๆ กับศูนย์กลาง ใครเครียด ใครเป็นอะไรก็มา มีข่าวคราวอะไรมาก็จะมากระจายกันที่นี่ ส่วนมากที่มาคุยจะมีหลากหลาย แต่ผู้หญิงจะไม่ค่อยมา โดยอายุของคนที่มาคุยจะมีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ก็มีคนมาคุยหลายสาขา เช่น นักดนตรีที่อยู่วงฟังก์ แพนเตอร์ ก็มาคุยกันทุกวัน มันเป็นเรื่อง อย่างว่าสังคมอิสลามมันจะว่างหน่อย เวลาคนมีเรื่องอะไรก็เอามาคุย เอามารบายมาช่วยกันแก้ปัญหา ต่างคนต่างคิด แก้ไขให้ดี... (อัยใน โพธิ์วัลย์, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเกาะดอน

“ที่เกาะดอน มันก็มีทั้งเหลืองและแดงนั่นแหละ สำหรับผมเหอ จะว่าไปก็สีเหลือง” (ประสิทธิ์ หวังไชยะ, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2552)

บังฟายัต หวังไชยะ หนึ่งในคณะกรรมการมัสญิดกันซุลญันนะห์ของชุมชนเกาะดอน กล่าวถึงสภาพความขัดแย้งทางด้านแนวความคิดทางการเมืองของผู้คนภายในชุมชนแห่งนี้ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 เรื่อยมาจนปัจจุบัน

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ ประธานชุมชนเกาะดอน ผู้กล้าประกาศตัวเองว่าเป็นมุสลิมสีแดง และยังเป็นหัวคะแนนให้กับพรรคเพื่อไทยที่ว่า ชุมชนของเขานั้นมีชาวมุสลิมที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อยู่ราว 70% ของชาวชุมชนทั้งหมด

เราจะพูดเต็มร้อยคงไม่ได้ว่า ที่นี่มีแต่มุสลิมสีแดง ที่นั่งอยู่นี้อาจเป็นสีแดง แต่ตรงนั้นอาจจะมีสีเหลือง ก็โดยธรรมชาติของคน แต่ที่นี้อาจจะเป็นแดงโดยส่วนใหญ่ หากจะพูดเป็นเปอร์เซ็นต์ ก็คงประมาณ สัก 60-70 เปอร์เซ็นต์ แต่ถามว่าสีแดงไหม ก็ค่อนข้างจะเป็นพิเศษนิดหนึ่ง กว่าอย่างอื่นหน่อย (มุฮัมมัด ฟุหมิรัญ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

มุฮัมมัดกล่าวต่อว่าแต่ปัจจุบัน ชาวชุมชนจะค่อยไม่เปิดเผยตัวกันมากนัก เพราะไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งกับคนในชุมชน ที่มีความเห็นต่างกัน ถ้าในวงกว้างจะไม่คุย แต่จะคุยกันในกลุ่มเดียวกัน รวมทั้งเหตุผลที่ว่า พ.ต.ท.ทักษิณไม่ได้มีอำนาจเหมือนอย่างเดิมแล้ว “พักหลัง ๆ คนเป็นแดงก็ต้องเริ่มเก็บตัว อึม... ก็อย่างที่รู้เนะ ช่วงนี้ ทักษิณเริ่มฟอร์มตก ประชาธิปไตยขึ้นเป็นรัฐบาล ถ้าในวงกว้างเราจะไม่คุย เพราะไม่อยากให้เกิดความขัดแย้ง แต่เราจะคุยกันในกลุ่มของเรา” (มุฮัมมัด ฟุหมิรัญ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

ปัญหาดังกล่าวดูเหมือนว่าจะเกิดขึ้นทั่วไปในสังคมไทยยุคการเมืองเลือกข้างนี้ เกษม เพ็ญภินันท์ อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิบายว่าถึงที่สุดแล้วสิ่งนี้จะทำให้คนในสังคมห่างเหินกันไปทุกที ๆ โดยกล่าวว่าสภาวะดังกล่าว (เกษม เพ็ญภินันท์, 1 พฤษภาคม-15 มิถุนายน 2552, น. 14) เป็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคม ที่ต่างคนต่างไม่สนทนาระหว่างกันในประเด็นทางการเมืองและสังคม นอกจากนี้ พวกเขาอาจจะเป็นคนแปลกหน้าระหว่างกันมากขึ้น หากรู้ว่าต่างก็มีความคิดความเห็น หรือความเชื่อที่แตกต่างกัน

สำหรับกลุ่มที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ภายในชุมชนเกาะดอน เขตสะพานสูง พบว่ามีอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้าพรรคเพื่อไทย และกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ทั้ง 2 กลุ่มมีความรักดีในตัวพ.ต.ท.ทักษิณ อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 23 เป็นอย่างยิ่ง โดยแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดต่าง ๆ และเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้าพรรคเพื่อไทย

สมาชิกในกลุ่มนี้ไม่ทราบจำนวนแน่ชัด แต่เท่าที่ทราบจะเป็นเครือญาติกัน และเนื่องจากมุฮัมมัด ประธานชุมชน เป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มนี้ ชื่อของกลุ่มจึงเรียกตามชื่อตำแหน่งของเขา

มุฮัมมัดเล่าถึงที่มาของตำแหน่งประธานชุมชนว่า ในชุมชนแห่งนี้จะไม่มีการแย่งชิงกัน แต่จะเป็นการมาคุยกันว่าใครเหมาะสม “...ก่อนหน้าผม ตอนนั้นประธานชุมชนก็เป็นบังอาลี หลัง ๆ แกมาทำงานเซต ไม่ค่อยมีเวลา ผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชนเห็นว่าผมมีความคล่องตัวในการติดต่อกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ รู้จักคนมาก ก็เลยให้การสนับสนุน...” (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

ส่วนการเป็นหัวคะแนนให้กับพรรคเพื่อไทย มุฮัมมัดเล่าว่าเป็นเรื่องปกติที่นักการเมืองจะต้องเข้าหาประธานชุมชน “ผมว่ามันก็เหมือนกันทุกที่นะ ซึ่งอย่างนักการเมือง เขาก็ต้องเลือกอะไรที่เป็น head ก่อนใช่ไหม เขาก็ต้องเข้าหาประธานชุมชน ก็เหมือนกับว่าต้องเข้าหาผู้ใหญ่บ้านอะไรอย่างนี้ ซึ่งน่าจะชี้นำลูกบ้านให้เชื่อฟังได้ในระดับหนึ่ง” (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

หนึ่งในสมาชิกของกลุ่มช่วยยืนยันการเป็นหัวคะแนนของมุฮัมมัด “อย่างเวลาเลือกตั้ง มุฮัมมัดก็มีมาบอกว่าให้เลือกใคร” มาเรียม เหมสมัน (สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

ประธานชุมชนเกาะดอน ยังได้ให้เหตุผลของการเป็นหัวคะแนนพรรคเพื่อไทยว่า สิ่งนี้มีผลดีหลายประการตามมา

...ในฐานะผู้นำชุมชนและเป็นหัวคะแนนให้กับพรรคเพื่อไทยด้วยนั้น ก็คงต้องยอมรับความจริงว่า สิ่งนี้ได้ส่งผลดีให้กับชุมชนในภาพรวม เพราะพื้นที่นี้ ส.ก.เป็นของพรรคเพื่อไทย เมื่อชาวชุมชนมีข้อเรียกร้องต่าง ๆ ไปยังส.ก.ของพรรคเพื่อไทย เช่นในการจัดงานวันเด็กในวันที่ 9 มกราคม 2553 ชุมชนก็จะขอของขวัญ ของชำร่วย เงิน หรืออะไรต่าง ๆ ไปยังส.ก. ซึ่งเราก็จะได้รับการช่วยเหลือและการตอบสนองเป็นอย่างดี อย่างขอสะพาน ขออะไรอย่างนี้ ถ้าเราเป็นคนของพรรคเพื่อไทย เราก็จะได้ก่อน (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

1. สมาชิกในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มที่น่าสนใจ ประกอบด้วย

1.1 มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ

มุฮัมมัด อายุ 43 ปี เป็นประธานชุมชนเมื่อกุมภาพันธ์ 2551 ทำงานประจำเป็นคนขับรถส่งนักเรียนของโรงเรียนในหมู่บ้านจัดสรร ที่รายล้อมรอบชุมชนแห่งนี้ มีหน้าที่ขับรถในตอนเช้าเพื่อรับนักเรียนจากบ้านมาส่งโรงเรียน และรับจากโรงเรียนไปส่งบ้านในตอนเย็นเท่านั้น ทำให้มีช่องว่างของเวลา เขาสามารถกลับมาทำงานให้กับชุมชนได้ และในราวปลายเดือนกุมภาพันธ์

ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยใกล้จะจากสนามแห่งนี้มา ทราบว่ามุฮัมมัดได้มีอาชีพเสริมเพิ่มเติมขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง นั่นก็คือ การคุมวินรอมอเตอร์ไซด์รับจ้างที่หน้าหมู่บ้านสัมมากร

1.2 สมใจ พุ่มหิรัญ

สมใจ อายุ 55 ปี พนักงานกวาดถนน เธอกล่าวว่านักการเมืองโกงทุกคน แต่ พ.ต.ท.ทักษิณถึงจะโกงกิน แต่ยังเผื่อแผ่ให้กับรากหญ้า “คนละนะ มันก็กินกันทุกคน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะกินมากกินน้อย อันนี้เขากิน แต่ก็ยังให้รากหญ้ามามากบ้าง ไม่ได้กินคนเดียว แต่ก็ยังให้รากหญ้ากิน ไซ้มะ เราก็ไม่เข้าข้างใครพูดอย่างที่ว่า มันเห็นกันอยู่” (สมใจ พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

1.3 มาเรียม เหมสมัน

มาเรียม อายุ 47 ปี พนักงานกวาดถนน เป็นเพื่อนกับสมใจกล่าวว่า ในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไป ไม่ว่าพ.ต.ท.ทักษิณอยู่พรรคไหน เธอก็จะเลือกพรรคนั้น

...ทักษิณอยู่พรรคไหนฉันก็จะเลือกฉันนั้นแหละ ส่วนที่ฉันไม่เลือกประชาธิปัตย์ เพราะโครงการไหนๆ มันก็ไม่เห็นจะดีเลย มีแต่กู้ยืมมาอย่างเดียวนะ ไม่มีเห็นจะหันมาช่วยคนจนเลย เมื่อก่อนฉันทำงานกวาดถนนเดือนละประมาณ 3 พันกว่าบาท พอทักษิณเข้ามา ตาม ๆ พอมาถึงวันนี้ฉันได้ 8 พัน ชุดนี้เศรษฐกิจก็ไม่ได้ดี ชุดชุดทักษิณไม่ได้เลย มีแต่คนพูดกันอย่างนี้ ข้าวยาก หมาแพงทุกอย่าง ของก็แพง เงินก็หายาก แต่ใช้ง่าย เมื่อก่อนเขาอยู่ดีเยอะช่วยเหลือ พูดแบบชาวบ้านนะ ช่วยเหลือคนยากคนจน คือบางครั้งนั้นะ พวกคนรวยที่เขาถือกัน มันอย่างนี้ปะ คือ ไม่ได้ผลประโยชน์จากทักษิณ ทักษิณเขาเอามาให้คนจน ดูสิอย่างพวกรถตู้ มอเตอร์ไซด์ เขาจัดการทุกอย่าง พวกค้ายาเสพติดทุกอย่าง ดีทุกอย่าง ดีทุกอย่าง นี่ถ้าทักษิณกลับมาละ เงินเดือนก็จะขึ้นตาม ๆ ดังค์ก็หาได้ง่าย ๆ... (มาเรียม เหมสมัน, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

1.4 ทิพวรรณ พุ่มหิรัญ

ทิพวรรณ อายุ 41 ปี พนักงานประจำหน่วยราชการ เธอกับสามีเคยไปชุมนุมกับแนวร่วม นปช. ไม่มีใครจ้างวาน แต่ด้วยความสมัครใจ เหตุผลหนึ่งเพราะอยากให้ พ.ต.ท.ทักษิณได้กลับมา

...ส่วนหนึ่งใช่ กับการไปชุมนุมกับ นปช. ก็เพราะหวังให้ทักษิณกลับมา เพราะวาระต่าง ๆ มันน่าจะดีขึ้นกว่านี้ อีกส่วนหนึ่งไม่ชอบเปรมด้วยแหละ

เขาไม่น่าจะมายังอย่างนี้ มายุ่งเรื่องการเมือง เป็นคนที่อยู่ตำแหน่งนี้ แล้วไม่น่าลงมาล้วงลูก หากพ.ต.ท.ทักษิณกลับมาเมื่อไหร่ หนูจะไปรับที่สนามบิน...
(ทิพวรรณ พุ่มศิริบุญ, สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2552)

2. เหตุผลในการสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ

กลุ่มนี้ได้ให้เหตุผลในการสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณว่า เนื่องจากพอใจในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะนโยบายประชานิยมและนโยบายด้านสังคม

2.1 นโยบายประชานิยม

2.1.1 นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค

โครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า หรือเรียกกันว่า 30 บาท รักษาทุกโรค เป็นโครงการในรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณที่ใช้ในการหาเสียงและนำมาปฏิบัติ เมื่อได้รับเป็นรัฐบาลแล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ คนไทยทุกคนสามารถรับบริการรักษาโรค โดยจ่ายเพียง 30 บาท ภาครัฐจะให้ประชาชนลงทะเบียนกับโรงพยาบาล และรัฐจัดสรรงบประมาณลงในโรงพยาบาลตามจำนวนคน และแจกบัตรประจำตัวให้แก่ผู้รับบริการ เรียกกันว่าบัตรทอง โครงการนี้ดำเนินงานโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มุฮัมมัดกล่าวถึงนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคว่า เท่าที่มองเห็น คนเฒ่าคนแก่หรือคนจนในชุมชนต่างพอใจในนโยบายนี้ มีผู้อาวุโสคนหนึ่งซึ่งเป็นคนยากจน และป่วยเป็นโรคร้าย ซึ่งต้องเสียค่ารักษาพยาบาลเป็นจำนวนมหาศาล แต่เพราะโครงการนี้จึงทำให้เขารอดตาย และไม่ต้องเสียเงินมากมาย

2.2 นโยบายด้านสังคม

2.2.1 การจัดระเบียบวินมอเตอรืไซค์

นโยบายจัดระเบียบวินมอเตอรืไซค์รับจ้าง เป็นนโยบายหนึ่งของ พ.ต.ท.ทักษิณ ในปี 2546 มีวัตถุประสงค์ควบคุมกลุ่มผู้มีอิทธิพล ที่ชอบข่มขู่ ขูดรีดเอากับมอเตอรืไซค์รับจ้างให้หมดไป

มุฮัมมัดกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ในชุมชนเกาะดอน อาชีพรถมมอเตอรืไซค์รับจ้างนับได้ว่าเป็นอาชีพยออดฮิดอย่างหนึ่ง จากนโยบายนี้ได้สร้างความประทับใจให้กับชาวชุมชนเกาะดอนเป็นอย่างมาก เพราะพวกเขาได้รับผลประโยชน์ ที่สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรม

...เมื่อก่อนนี้ คนในชุมชนที่มีอาชีพรับมอเตอรืไซค์รับจ้าง ต้องเสียเงินทั้งเลื้อวัน เงินรายวัน แต่เมื่อทักษิณมีนโยบายในการจัดระเบียบวินมอเตอรืไซค์ ชาวชุมชนเหล่านั้นก็สบายขึ้น มีเลื้อวันจากทักษิณใส่ขั้ว

ไม่ต้องเสียเงินรายวันให้กับใคร แต่ตอนนี้ ไม่มีทักษิณแล้ว ผมเองก็ไม่ว่ามันเป็นอย่างไหนเหมือนกัน ไม่ได้ติดตามข่าว... (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

มุฮัมมัดกล่าวพร้อมกับส่ายหน้าอย่างแข็ง ๆ กับผู้วิจัย

3. ท่าทีต่อพฤติกรรมในด้านลบของพ.ต.ท.ทักษิณ

ผลการศึกษาพบว่า ในด้านท่าทีต่อพฤติกรรมในด้านลบของพ.ต.ท.ทักษิณของสมาชิกในกลุ่ม จะเป็นไปในลักษณะที่ไม่เชื่อเรื่องราวที่เกิดขึ้น และคิดว่าเป็นการใส่ร้ายพร้อมกับพยายามหาเหตุผลมาเข้าข้างพ.ต.ท.ทักษิณ แต่ที่น่าสนใจ คือ กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพนั้น บางคนกล่าวว่าถ้าพ.ต.ท.ทักษิณคิดเช่นนั้นจริง ๆ ก็จะไม่ยอม

3.1 กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

มุฮัมมัดกล่าวว่า กลุ่มพันธมิตรฯ และพรรคประชาธิปัตย์รู้ว่าคนไทยรักในหลวง หากมีใครคิดร้ายกับสถาบัน จะไม่มีใครยอมและจะกลายเป็นที่เกลียดชัง ดังนั้น จึงหาเรื่องใส่ร้าย พ.ต.ท.ทักษิณด้วยข้อหานี้ เพื่อที่จะทำให้คนไทยเกลียด พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่เชื่อว่าพ.ต.ท.ทักษิณจะคิดเช่นนั้น เพราะเห็นจากข่าวก็ให้ความจงรักภักดีกับในหลวงเป็นอย่างดี น่าจะเป็นการกลั่นแกล้งกันมากกว่า

มาเรียบเสริมในเรื่องเดียวกัน “อันนี้ เขาว่าหมิ่นจริงปะ เราก็ไม่รู้อีก แล้วเขาจะไปหมิ่นทำไม หมิ่นแบบไหนก็ไม่รู้ ก็ยังว่าเขาได้อยู่แน่แหละ โดยข่าวที่ดูเรื่องการหมิ่นนั้นดูมาจากทีวี แต่เขาก็ไม่ได้ว่า หมิ่นนะ แต่ว่าล้มพระมหากษัตริย์ ใช่มั้ย แต่มันไม่ใช่ เขาจะไปทำ ทำอะไร” (มาเรียบ เหมสมัน, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

ทว่ามาเรียบเน้นย้ำด้วยน้ำเสียงจริงจังว่า แม้จะรักพ.ต.ท.ทักษิณ แต่หากพ.ต.ท.ทักษิณคิดเช่นนั้นกับพระมหากษัตริย์จะไม่ยอม เพราะพระมหากษัตริย์ต้องเป็นที่หนึ่งเสมอ “รัก แต่ก็ไม่ชอบ ถ้าเขาทำแบบนี้ไม่ชอบ เพราะกษัตริย์คือที่หนึ่ง ใครจะมาทำร้ายกษัตริย์ของเราไม่ได้” (มาเรียบ เหมสมัน, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

3.2 ปัญหาการคอร์รัปชัน

“มีนักการเมืองคนไหนบ้างที่ไม่โกง” มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ (สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552) ตอบคำถามของผู้วิจัยและว่าต่อว่า นับตั้งแต่ที่เขาจำความได้ ยังไม่เคยเห็นรัฐบาลชุดไหน ที่จะไม่มีปัญหาเรื่องการคอร์รัปชัน

...ผมก็เห็นมันกินกันมาทุกสมัย แต่มันต่างกันกับรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณที่เขาอาจจะกินจริง หรือไม่จริงผมก็ไม่รู้แน่ แต่สิ่งที่รับรู้ได้ก็คือ ประชาชนคนรากหญ้าอย่างพวกผม พอจะมีผู้มีกินขึ้นได้บ้าง จากที่ไม่เคยได้อะไรเลย คนเราความคิดมันต่างกัน ต่างคนต่างก็ว่าของตนเองดีนั่นแหละ คนเรามีทั้งดีและเลวในที่เดียวกัน ... (มุฮัมมัด ฟุมหิรฺญ, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

เช่นเดียวกันกับมาเรียมที่กล่าวว่า นายกรัฐมนตรีทุกคนที่ผ่านก็เห็นว่าโกงกันทั้งนั้น แต่พ.ต.ท.ทักษิณเผื่อแผ่คนจน

...คนเราเข้ามาเป็นนายกก็โกงกันทุกคน แต่ทักษิณเข้าไป เขาก็เผื่อแผ่ ง่าย ๆ ว่ากินกันทุกคน แต่การกินของคุณทักษิณนั้นได้เผื่อแผ่มาให้กับคนยากคนจน กินเผื่อคนยากคนจน เผื่อคนรากหญ้า ทักษิณเป็นคนจนมาก่อนใช่ปะ แล้วเขาก็ทำมาหากินจนรวย เขาก็เลยรู้ว่าคนจนเป็นแบบไหน ยังไง ก็เลยทำให้เขาเข้าใจคนจน ก็ดีก็ชอบ... (มาเรียม เหมสมัน, 5 มกราคม 2553)

ไม่ต่างจากทิพวรรณ “ส่วนเรื่องโกงมันก็ต้องมีบ้างธรรมดา แต่โกงเข้าเขาบ้างเราบ้าง มันก็จะดูดีกว่า โกงก็ยังถึงประชาชนบ้าง” (ทิพวรรณ ฟุมหิรฺญ, สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2552)

3.3 เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่กระทบต่อความรู้สึกของชาวไทยมุสลิม เช่น เหตุการณ์นองเลือดที่มัสญิดกรือเซะ กรณีความรุนแรงที่ตากใบ นปช. ยิงปืนเข้าไปในมัสญิดดารุลอะมาน และการหายตัวของทนายสมชาย นีละไพจิตร

มุฮัมมัดยอมรับด้วยสีหน้าที่แสดงความไม่สบายใจว่า ปัญหาทั้งหมดนี้นับได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของมุสลิม มันเหมือนกับไปเหยียบย่ำชาวมุสลิม แม้แต่ตัวเขาที่ชื่นชอบ พ.ต.ท.ทักษิณเป็นอย่างมาก ก็รู้สึกไม่สบายใจเช่นกัน ในฐานะที่เป็นมุสลิมคนหนึ่ง แต่ในท้ายที่สุดของการสัมภาษณ์ มุฮัมมัดกล่าวว่า หากชาวมุสลิมไม่คิดถึงในเรื่องนี้ พิจารณาเฉพาะผลงานถือว่า ผลงานของพ.ต.ท.ทักษิณดี

...ชาวมุสลิมส่วนใหญ่ก็มีความเข้าใจกันว่า ทักษิณเป็นศัตรูกับชาวมุสลิม ผิดถูกผมไม่รู้แน่ คือตอนนั้นทักษิณเป็นรัฐบาล ใครสั่งยิงประชาชนในมัสญิดมีทหารเข้าไปยิง ตรงนั้นเป็นเรื่องใหญ่ของมุสลิม แล้วเวลาใครมาว่า ใช้น้ำมันมาเผา มัสญิด แล้วเราอิสลาม ถามว่าใครมาทุบบ้านของ พระเจ้าคือมัสญิด เราชอบไหม แต่ถามว่าเรื่องของการงานละ มันก็โอเค แต่คนเราไม่มีใครดีทั้งหมด

หอรอกโดยธรรมชาติ คุณก็ไปซังน้ำหนักเอา แต่ถ้าทักซิณได้กลับมา แล้วมาขอโทษพี่น้องชาวมุสลิมเราได้ไหม... (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

ทิพวรรณกล่าวเสริมทำนองเดียวกันว่า ขอให้คิดเสียว่า อะไรที่เสียแล้วต้องยอมรับว่ามันเสียไป

...มันผ่านมาแล้ว เสียไปแล้ว คิดว่าก็ต้องเดินหน้าต่อไป ส่วนคนที่เดือดร้อนรัฐบาลก็ช่วยเยียวยาไป บางทีเงินอาจจะซื้อความเจ็บปวดได้ สักพักเดียวเขาก็ลืม เราก็ต้องใส่เงินเข้าไป ใส่เงินเข้าไป เหมือนการซื้อชีวิตนั้นแหละ มันทำยังได้ มันพลาดไปแล้ว มันพลาดอย่างหนักที่ว่าตายเยอะ ที่เอาใส่รถ มันต้องลงโทษผู้ที่สั่งการก่อนว่าเขาควรได้รับโทษยังงี้ เขาว่าทักซิณไป มันจะหยุดก็ยิ่งหนัก ๆ... (ทิพวรรณ พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2552)

4. บทบาทสมาชิก

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นมุฮัมมัด สมใจ มาเรียม และทิพวรรณ ต่างก็มีบทบาทที่แตกต่างกัน ดังนี้

4.1 มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ

มุฮัมมัดมีบทบาทของการเป็น Star Role เนื่องจากมักจะเปิดรับข่าวสารทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา บังฟายต์หนึ่งในกรรมการมัสญิดเคยกล่าวกับผู้วิจัยถึงมุฮัมมัดว่าเป็นคนที่รอบรู้เรื่องการเมืองมาก “เรียกว่าใครพูดข่าวอะไรขึ้นมา มุฮัมมัดมันต่อติดหมด มันชอบอ่านข่าว ฟังข่าวก็อย่างนี้แหละ” (ประสิทธิ์ หวังไชยะ, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2552)

นอกจากนี้ มุฮัมมัดยังมีบทบาทของการเป็น Bridge Role ในลักษณะของการเชื่อมโยงกลุ่มของเขากับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน เนื่องจากในฐานะประธานชุมชน เมื่อมีเวลาว่างจากงานประจำ คือ การขับรถส่งเด็กนักเรียน มุฮัมมัดมักจะขี่จักรยานออกไปเยี่ยมเยียนชาวบ้านทั่วชุมชน และจะมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองกับกลุ่มอื่น ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ซึ่งมีแนวความคิดทางการเมืองเหมือนกัน คือ สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ

อีกทั้งประธานชุมชนผู้นี้ยังมีบทบาท Boundary-Spanning Role ในแง่ของการทำหน้าที่เชื่อมโยงกลุ่มของเขากับสังคมภายนอก กล่าวคือ ทุก ๆ เดือน ที่สำนักงานเขตสะพานสูงจะมีการประชุมประธานชุมชนทั้งหมดในเขตสะพานสูงซึ่งมีอยู่ราว 27 แห่ง ซึ่งจะเป็นชุมชนไทยมุสลิมเกือบทั้งหมด เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ในการประชุมดังกล่าว จะมีตัวแทนหน่วยราชการต่าง ๆ ในเขตสะพานสูงเข้าร่วมประชุมด้วย มีการพูดคุยปรึกษาหารือ เสนอปัญหาของ

ชุมชน หลังจากการประชุม มุฮัมมัดและบรรดาประธานชุมชนที่มีแนวความคิดทางการเมืองคล้ายคลึงกัน จะวิพากษ์วิจารณ์ และแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองร่วมกัน จากนั้น หากมีข้อมูลใดที่น่าสนใจ มุฮัมมัดจะนำมาเผยแพร่กับสมาชิกในกลุ่มของเขาในชุมชนเกาะดอนต่อไป

ภายใต้บทบาท Boundary-Spanning Role มุฮัมมัดยังเป็นบุคคลที่จะคอยรับคำสั่งระดมคนเพื่อเข้าร่วมการประชุมกับแนวร่วม นปช. จากกลุ่มนายทุนผู้สนับสนุนการประชุมของแนวร่วม นปช. เขตสะพานสูง เครือข่ายหนึ่งของพ.ต.ท.ทักษิณ ซึ่งอยู่นอกชุมชน ก่อนจะนำข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวมาส่งให้กับสมาชิกภายในกลุ่มอีกด้วย ซึ่งจะได้กล่าวถึงในเรื่องนี้อย่างละเอียดต่อไป

4.2 สมใจ พุ่มหิรัญ มาเรียม เหมสมัน และทิพวรรณ พุ่มหิรัญ

แต่ใช้ว่ามุฮัมมัดจะมีบทบาทของการเป็น Bridge Role และ Boundary-Spanning Role เพียงลำพังคนเดียว สมใจ มาเรียม และทิพวรรณต่างมีบทบาทนี้เช่นกัน บทบาทของการเป็น Bridge Role ในแง่ที่ว่า บางครั้งพวกเขาจะพบเจอกับสมาชิกของกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ในชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ เช่นเดียวกัน จากนั้นจะพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวอื่น ๆ ร่วมกัน และนำข่าวสารทางการเมืองนั้นมาเผยแพร่ในกลุ่มของตัวเอง

นอกจากนี้ ทั้ง 3 คนต่างยังมีบทบาท Boundary-Spanning Role ในแง่ของการเป็นผู้เชื่อมโยงกลุ่มกับสังคมภายนอก เนื่องจากทุกคนล้วนทำงานนอกชุมชน จึงมีการติดต่อกับกลุ่มคนเสื้อแดงในที่ทำงานของตัวเอง และนำเอาข่าวสารทางการเมืองเหล่านั้นมาเผยแพร่กับสมาชิกในกลุ่ม โดยเฉพาะทิพวรรณกับสามี ที่มักจะเข้าร่วมชุมนุมกับแนวร่วม นปช. หลายครั้ง ทิพวรรณจะนำเอาบรรยากาศในการชุมนุม มาเล่าให้กับบรรดาสมาชิกในกลุ่มฟัง

มาเรียมเล่าว่า “อู๊ย มีคนอ้วนนี่ (ทิพวรรณ) นั้นเขาไปอย่างบ่อย ไปไหนเขาก็คุยกัน เมาส์กันอย่างมัน” (มาเรียม เหมสมัน, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

5. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม

ในช่วงเวลาการประชุมของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553 ซึ่งเริ่มต้นขึ้นหลังรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 และยุติลงในรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช และเริ่มใหม่อีกครั้ง ในรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะจนถึงปัจจุบัน (มีนาคม 2553) เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ แนวร่วม นปช. จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุม ผ่านสื่อของแนวร่วม นปช.

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลานั้น เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มประชาชนชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบด้วยกัน คือ 1. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม 2. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และ 3. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกของกลุ่มนี้จะรับข่าวสารทางการเมืองที่มีเนื้อหาการเรียกระดมคนเข้าร่วมการประชุมจากแนวร่วม นปช. ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วม นปช.¹ เป็นหลัก โดยสมาชิกที่มีจานดาวเทียมสีดำ PSI ซึ่งสามารถเปิดรับสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วม นปช. ได้ จะนำข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวที่ได้รับ มาพูดคุยแลกเปลี่ยนกับสมาชิกคนอื่น ๆ ซึ่งการพูดคุยแลกเปลี่ยนดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ ดังนี้

5.1.1 การร่วมละหมาดที่มีสัจญ์กันซุลญันนะห์

หลังละหมาดมักริบ² ถึงละหมาดอิชาห์³ ระหว่างเวลา 19.00-20.00 น. จะเป็นเวลาที่สมาชิกในกลุ่มจะมารอละหมาดอิชาห์ ในช่วงเวลานั้น สมาชิกผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวจากแนวร่วม นปช. จะมาพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่น ๆ กันที่นี้ โดยสถานที่ที่พูดคุยกันจะเป็นตรงบริเวณชั้นล่างของมัสญิด ซึ่งจะมีลักษณะโค้งกว้าง มีการนำโต๊ะเก้าอี้มาวางเอาไว้เพื่อให้ผู้ที่มาละหมาดได้พูดคุยกันก่อนที่จะละหมาด มีกาน้ำชา

¹ สำหรับสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วม นปช. ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยรวมคือการโจมตีรัฐบาลที่อยู่ปากตรงข้ามกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและตอบโต้สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 ของกลุ่มพันธมิตรฯ ก่อตั้งขึ้นตามลำดับเวลา ดังนี้ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม PTV ออกอากาศปลายปี 2550-30 มีนาคม 2551 สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม D Station ออกอากาศเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2552 และถูกรัฐบาลอภิสิทธิ์ฯ ตัดสัญญาอนุญาตออกอากาศ ในเหตุการณ์ “สงกรานต์เลือด” เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2552 ต่อมาวันที่ 15 มิถุนายน ปีเดียวกัน มีการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม People Channel สืบต่อมา จนกระทั่งในเหตุการณ์ความวุ่นวายในเดือนเมษายน 2553 สุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย สั่งยุติการออกอากาศเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2553

² ละหมาดมักริบ มี 3 ร็อกอะฮ์ เวลาเริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตกดิน จนสิ้นแสงอาทิตย์ คือเวลาพลบค่ำ

³ ละหมาดอิชาห์ มี 4 ร็อกอะฮ์ เวลาเริ่มตั้งแต่เวลาค่ำจนถึงก่อนฟ้าสว่าง

ตั้งอยู่บนโต๊ะเพื่อบริการอีกด้วย นอกจากนี้ การละหมาดในช่วงบ่ายวันศุกร์ซึ่งทุกคนในชุมชนจะต้องมาละหมาดที่มีสัจญ์โดยพร้อมเพรียงกัน เป็นช่วงเวลาที่จะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวกับสมาชิกในกลุ่มด้วยเช่นกัน

5.1.2 การสนทนาที่สถาน้ำชา กาแฟ ของจุนัย

สถาน้ำชา กาแฟของจุนัย ก็เป็นอีกสถานที่หนึ่งในชุมชนที่จะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวกัน โดยเฉพาะในช่วงเช้าก่อนไปทำงาน และในตอนเย็นหลังเลิกงาน นอกจากนี้ ยังพบว่า หลายครั้งที่สถานที่แห่งนี้ถูกใช้เป็นเวทีแห่งความขัดแย้งระหว่างสี่เสื่อของคนในชุมชนอีกด้วย มุฮัมมัดเล่าว่า

ที่นี่ เราก็มานั่ง ก็คุยกันไป สัพเพเหระ เวลามาถึงเรื่องการเมือง สถาน้ำมันก็คือศูนย์กลางอยู่แล้ว ก็จะมีเขียว มีฟ้า มีเหลือง มีแดงมา ที่นี้เข้าเรื่องแล้ว วันไหนออกรส วันนั้นก็มัน อย่างผมแดงจำ ไปเจอเหลืองจำ มีเฮเหมือนกัน บางที่ต้องมีการมการ เอ้ย ! เปลี่ยนเรื่อง เปลี่ยนเซิร์ฟ ไปเลย บางที่ มันมีตึงเหมือนกันนะ แต่ก็ไม่ถึงกับมีการกัดกันอะไรแบบนี้ นะ บางที่มันวนมาโຈะพอดี บางทีจะเป็นเรื่องว่า มึงดูสิ ไอ้เหลืองมันทำไว้ดี ไอ้แดงแหม่งมาทำเหี้ย ก็ก่อเกิดเป็นเรื่องกันขึ้นมา สีเหลืองสีแดง ก็มาอย่างนี้อีกนั่นแหละ (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้ทุกวันนี้ จุนัยเจ้าของบ้านเปรยว่า ไม่ค่อยอยากให้ใครเอาเรื่องนี้มาคุยกันที่นี่ เพราะกลัวว่าจะทะเลาะกัน “ผมจะขออย่างเดียวว่าอย่าทะเลาะกัน เหลืองกับแดงคุยกันได้ ถ้าโมโหก็หยุดก่อนแล้วเปลี่ยนเรื่องใหม่ เท่านั้นแหละจบ” (อัยใน โพธิ์วัลย์, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

5.1.3 การพบเจอกันโดยบังเอิญในชุมชน

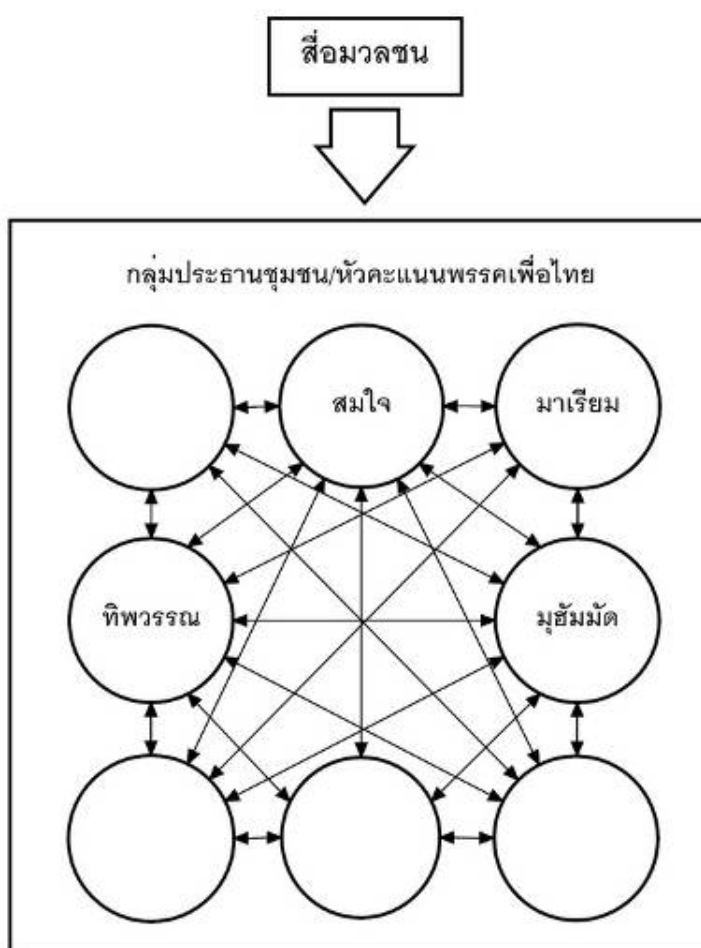
ด้วยเหตุที่ชุมชนเกาะดอนเป็นชุมชนเล็ก ๆ การพบเจอกันโดยบังเอิญในชุมชนจึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้เสมอ และเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองดังกล่าว ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

แต่ท่ามกลางการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองเหล่านี้พบว่า จะไม่มีการใช้โทรศัพท์ส่งข่าวถึงกันภายในกลุ่มแต่อย่างใด นอกจากนี้ ลักษณะการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองดังกล่าว จะเป็นไปในทำนองเล่าสู่กันฟัง ตามแต่โอกาสจะอำนวย จะไม่มีการชักชวนกันออกไปร่วมชุมนุมกับแนวร่วม นปช. แต่อย่างใด

ขณะที่เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองพบว่า เป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นลักษณะการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมือง ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มประชาชนชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 6.2

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มประชาชนชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553

5.2 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

5.2.1 กลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทยกับกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40

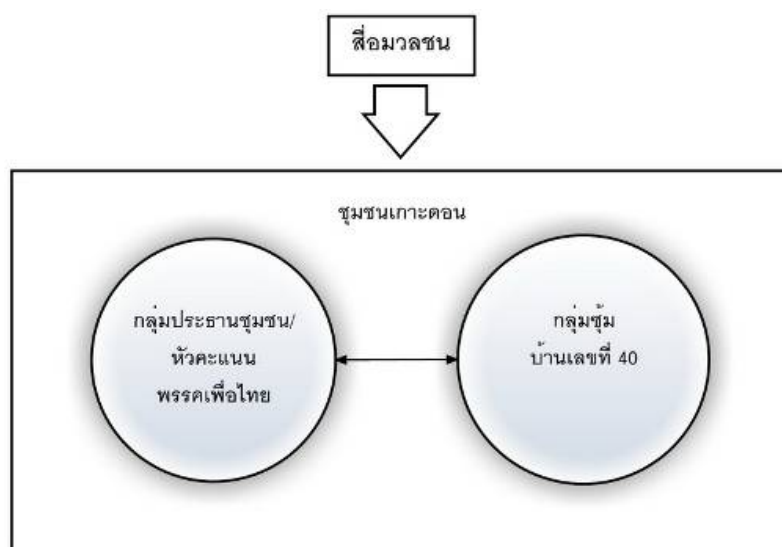
นอกจากนี้ กลุ่มนี้อาจพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวกับสมาชิกของกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ซึ่งเป็นอีกกลุ่มหนึ่งในชุมชนเกาะดอน ที่มีแนวความคิดทางการเมืองสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณภายในชุมชนเกาะดอนแห่งนี้ แต่จะเป็นลักษณะการเล่าสู่กันฟังตามแต่โอกาสจะอำนวย ไม่มีการชักชวนกันออกไปร่วมชุมนุม ซึ่งการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวอาจเกิดขึ้น ขณะร่วมละหมาดที่มัสยิดกันสุลฎันนะห์ การสนทนาที่สถานีชา กาแฟ ของจุนย์ และการพบเจอกันโดยบังเอิญในชุมชนได้อีกด้วย และจะไม่มีการใช้โทรศัพท์ส่งข่าวถึงกันเหมือนดังในชุมชนบ้านครัวตะวันตกแต่อย่างใดเช่นกัน

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกทั้ง 2 กลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทยกับกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ในช่วงการชุมนุมของแนวร่วมนปช. หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 6.3

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทยกับกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553

5.3 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน

สำหรับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน กลุ่มนี้จะไม่ติดต่อสื่อสารกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน เพื่อส่งข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวไปยังกลุ่มอื่น ๆ นอกชุมชน และชักชวนกันไปแสดงออกถึงการสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ด้วยการเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มแนวร่วม นปช. ต่างจากกลุ่มมุสลิมเชื้อเหลืองในชุมชนบ้านครัวตะวันตก

แต่กลับพบว่าในช่วงเวลานี้ หากเป็นการชุมนุมใหญ่ครั้งสำคัญ ๆ มุฮัมมัดยอมรับว่าจะได้รับการติดต่อจากกลุ่มนายทุนผู้สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วม นปช. เขตสะพานสูง ซึ่งอยู่นอกชุมชน (ต่อไปจะเรียกสั้น ๆ ว่ากลุ่มนายทุนเท่านั้น) เพื่อให้ช่วยระดมคนไปร่วมชุมนุม

5.3.1 กลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้าพรรคเพื่อไทยกับกลุ่มนายทุนผู้สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วม นปช. เขตสะพานสูง

1) กลุ่มนายทุนผู้สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วม นปช. เขตสะพานสูง

โชคอำนวย (นามแฝง) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติในเขตสะพานสูง และเป็นแกนหลักคนสำคัญคนหนึ่งของกลุ่มนายทุน เขาไม่ประสงค์ที่จะเปิดเผยชื่อนามสกุลที่แท้จริง แต่ยินดีที่จะให้ข้อมูลได้รับการเผยแพร่ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ได้กล่าวถึงกลุ่มนายทุนดังกล่าวว่า นายทุนมีกันอยู่หลายคนมารวมตัวกันเป็นกลุ่มและจัดตั้งเครือข่ายที่สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วม นปช. นี้ขึ้นมา

เมื่อให้ระบุความชัดเจนของกลุ่มนายทุน โชคอำนวยปฏิเสธ แต่ทั้งคำพูดที่เป็นปริศนาไว้ว่า กลุ่มนายทุนจะมีความเชื่อมโยงอยู่กับพรรคเพื่อไทยและแนวร่วม นปช. รวมทั้งมีความสนิทสนมกับ พ.ต.ท.ทักษิณเป็นอย่างยิ่ง และเป็นเครือข่ายหนึ่งของ พ.ต.ท.ทักษิณที่จะเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ เครือข่ายดังกล่าวจะครอบคลุมเฉพาะพื้นที่เขตสะพานสูงเท่านั้น “จะมีลักษณะเป็นเครือข่ายที่เป็นจุด ๆ มีเครือข่ายแน่นอนเหมือนจัดตั้งได้” โชคอำนวยระบุและกล่าวต่อว่า กลุ่มนายทุนจะมีความผูกพันและใกล้ชิดกับผู้คนในเขตสะพานสูงเป็นอย่างมาก มาเป็นเวลายาวนานไม่ต่ำกว่า 10 ปี และจะคอยให้ความช่วยเหลือกับคนในเขตสะพานสูงนี้มาโดยตลอดเวลา ไม่เคยทอดทิ้ง

ในส่วนโครงสร้างของเครือข่ายจะมีลักษณะคล้ายกับ “ระบบหัวคะแนน” กลุ่มนายทุนจะอยู่ข้างบนสุด จากนั้นก็จะมีแกนหลัก ๆ ลงมา มีอยู่ราว 20 คน ซึ่งรวมถึงตัวโชคอำนวยด้วย ถัดลงไปจะเป็นแกนรอง ซึ่งแกนรองเหล่านี้จะมีคนในสังกัดอยู่ในมือ และในที่นี้ มุฮัมมัด ประธานชุมชนเกาะดอนและหัวหน้าพรรคเพื่อไทย เป็นแกนรองคนหนึ่งในเครือข่ายนี้

1.1) คำสั่งระดมคน

โชคอำนวยกล่าวถึงคำสั่งระดมคนจะเกิดขึ้น เมื่อมีการชุมนุมของแนวร่วม นปช. กลุ่มนายทุนจะสั่งการลงมายังแกนหลักเพื่อให้ระดมคนไปร่วมชุมนุม ซึ่งจะระบุด้วยว่าต้องการจำนวนเท่าใด จากนั้นแกนหลักทั้ง 20 คน รวมถึงตัวเขาก็จะสั่งการไปยังแกนรอง จากนั้นแกนรองก็จะสั่งการไปยังคนในสังกัด

...กลุ่มนายทุนจะสั่งตรงลงมาเลย มายังแกนหลักอย่างผม มันมีหลายคน ไม่ใช่เฉพาะผมคนเดียวที่ทำลักษณะนี้ ลักษณะอย่างผมนี้ มันจะแบ่งงานกันทำ มันมีหลายคนที่จะรับ คุณไปหามา 50 คน คุณไปหามา 50 คน โดยมีหลายคนมารับ เรามีหน้าที่ไปกระจายต่อเท่านั้น มันก็จะได้จำนวน ไม่ใช่เราหาคนเดียวหลาย ๆ ร้อย มันเป็นไปได้ ไม่ได้ อย่างผมมีร้อยหนึ่ง ที่เคยไปเป็นประจำ... (โชคอำนวย (นามแฝง), สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2553)

ยิ่งกว่านั้น โชคอำนวยยอมรับว่า สำหรับคนบางกลุ่มก็ต้องใช้เงินจ้างวานให้ไปชุมนุมเหมือนกัน แต่บางกลุ่มไม่ต้องใช้ เพราะเป็นคนที่มีใจรักในบางสิ่งบางอย่างที่คนเสื้อแดงกำลังทำอยู่แล้ว

1.2) ประเภทของคนเสื้อแดง

โชคอำนวยได้แยกแยะถึงประเภทของคนเสื้อแดงที่มารวมตัวกันกลายเป็นเครือข่ายคนเสื้อแดงในเขตสะพานสูง โดยใช้เหตุผลของการเข้าร่วมเป็นเกณฑ์สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มด้วยกัน คือ

กลุ่มที่ 1 คนที่รัก พ.ต.ท.ทักษิณจริง ๆ เพราะเห็นว่า เป็นคนเก่งและนำประโยชน์ที่จับต้องได้มาให้กับพวกเขา แต่ไม่ได้สนใจเรื่องประชาธิปไตย

กลุ่มที่ 2 คนที่รัก พ.ต.ท.ทักษิณจริง ๆ และสนใจเรื่องประชาธิปไตย และถือว่าอย่างน้อยพ.ต.ท.ทักษิณก็มาจากการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาธิปไตย

กลุ่มที่ 3 คนที่ไม่ได้คิดอะไรกับพ.ต.ท.ทักษิณ แต่เป็นคนที่ยรักในประชาธิปไตยจริง ๆ

กลุ่มที่ 4 ไม่ได้สนใจอะไรเลย แต่ที่มาเป็นเสื้อแดงเพราะมีอาภิสินจ้างหรือผลประโยชน์ตอบแทน

โชคอำนวยยังกล่าวด้วยว่า แม้กลุ่มคนที่ 1-3 จะมีเหตุผลต่างกันออกไป แต่เป้าหมายที่เหมือนกันก็คือ การโค่นล้มระบบอำมาตย์ แต่สำหรับกลุ่มคนที่ 4 ขอให้เงินจะเป็นสื่ออะไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องสีแดง

1.3) ประเภทของผู้เข้าร่วมชุมนุม

โชคอำนวยกล่าวด้วยว่า เช่นเดียวกันกับกลุ่มคนที่เข้าร่วมชุมนุมกับแนวร่วมนปช. สำหรับคนเสื้อแดงที่ไปร่วมชุมนุม สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ โดยใช้ปัจจัยจูงใจที่ทำให้เข้าร่วมชุมนุม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับประเภทของคนเสื้อแดงได้ คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มคนเหล่านี้จะไปด้วยใจจริง ๆ ซึ่งจะหมายถึงกลุ่มที่ 1 2 และ 3 ในกรณีที่มีการชุมนุมใหญ่ของแนวร่วมนปช.เกิดขึ้น และกลุ่มนายทุนต้องการระดมคน ...ซึ่งตรงนี้ แกนนายอย่างผม ก็แทบจะไม่ต้องทำอะไรเลย ไม่ต้องใช้เงิน อาจจะทำหน้าที่เพียงโทรไปส่งข่าวว่าให้ไปช่วยกันหน่อยเท่านั้น พวกเขาจะไปกันเองเลย หรือบางที โทรไปบอกเขา เขาก็บอกว่า เขาจะไปกันอยู่แล้ว ถึงไม่โทรมาบอกให้ไป เพราะได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของแนวร่วม นปช... (โชคอำนวย (นามแฝง), สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2553)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มคนเหล่านี้ เป็นกลุ่มคนที่ต้องใช้เงินจ้างถึงจะไปชุมนุม ต่างจากกลุ่มที่ 1 2 3 ในประเภทของคนเสื้อแดง ซึ่งจัดเป็นกลุ่มที่ 4 ที่ไม่ได้สนใจอะไรเลย แต่ที่ไปชุมนุม เพราะมีเงินเป็นสิ่งล่อใจ

...คือต้องมีค่าจ้างถึงจะไป เพราะเขาไม่ได้ไปด้วยใจ ต้องมีติดปลายนม มีค่ารถ อะไรถึง จะไป คนละอีกลักษณะหนึ่ง ถ้าบอกว่าไปนะ ก็จะไปฟรีเลย แต่ต้องบอกว่า มีติดปลายนม คนละ ร้อยสองร้อย เขาก็จะบอกว่ามีอะไรไปล่อะ อย่างไปสนามหลวง เมื่อคราวสงกรานต์เลือด ก็คนละร้อยสองร้อย แต่เขาก็ไป ซึ่งจะไปเยอะไหม แล้วแต่เราจะกำหนดว่าจะเอาเท่าไร มันเหมือนกันทุกพรรคแหละ... (โชคอำนวย (นามแฝง), สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2553)

1.4) เจื่อนไขในการเรียกระดมคน

สำหรับเจื่อนไขในการเรียกระดมคนจะเกิดขึ้นเมื่อใดนั้น โชคอำนวยกล่าวว่าหากเป็นการชุมนุมใหญ่ครั้งสำคัญ ๆ จะมีการระดมไปเสียครั้งหนึ่ง เมื่อถามว่า

อย่างเช่นในช่วงวันประกาศตัดสินคดียึดทรัพย์ของพ.ต.ท.ทักษิณ ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 จะมีการระดมคนไปหรือไม่ โดยการสัมภาษณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นก่อนวันประกาศดังกล่าวเป็นเวลาเกือบ 2 เดือน

...ไม่แน่ ๆ แต่พวกนี้จะมีเครือข่ายของเขา อย่างน้อยต้องมีคนไปหลายหมื่น จะมีเครือข่ายจากรอบนอกเข้ามา ในกรุงเทพฯจะเป็นตัวหลักที่ไป ๆ กลับ ๆ แล้วก็มีคนปักหลักอยู่ที่พันธมิตร ทำ แต่ผมว่าพันธมิตรจะมีระบบ และเงินทุนที่ดีกว่าเสื้อแดง เสื้อแดงมีนายทุนน้อยกว่าพวกเสื้อเหลือง... (โชคอำนวย (นามแฝง), สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2553)

เกี่ยวกับในส่วนของที่มาจากเงินทุนของกลุ่มพันธมิตรฯ คู่ตรงข้ามทางการเมืองของแนวร่วม นปช. นั้น ปานเทพ พัวพงษ์พันธ์ รองโฆษกกลุ่มพันธมิตรฯ อธิบายถึงแหล่งทุนที่นำมาใช้ในการต่อสู้ของกลุ่มพันธมิตรฯ ในรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ว่า ทุนหลักที่สำคัญที่สุดมาจากการบริจาค ที่สำคัญคือการบริจาคเงินจากกลุ่มนายทุนใหญ่ ที่ส่วนใหญ่ไม่เปิดเผยตัว ถือเป็นทุนหลักที่สำคัญ เพราะถ้าเป็นผู้บริจากรายใหญ่ จะมียอดบริจาคสูงถึงครั้งละ 1 ล้านบาทต่อราย แต่บางรายก็กล้าเปิดเผยชื่ออย่างพันธมิตรแถวชลบุรี หรือพันธมิตรของโรงงานอุตสาหกรรมหลักบางแห่ง เป็นต้น (กองบรรณาธิการมติชน, 2552, น. 39-44)

1.5) การระดมคนที่ชุมชนเกาะดอน

ในส่วนการระดมคนที่ชุมชนเกาะดอน โชคอำนวยกล่าวว่า เขาเคยเป็นคนส่งข่าวสารเพื่อระดมคนผ่านไปยังมุขัมมัด ประธานชุมชนและเป็นหัวหน้าคณะของพรรคเพื่อไทยด้วย แต่ปัจจุบันนี้ เขาไม่ได้เป็นคนเรียกระดมแล้ว มีแกนหลักคนอื่นรับหน้าที่ไปแทน เมื่อถามว่าชุมชนเกาะดอนต้องมีการจ้างวานกันหรือไม่ โชคอำนวยกล่าวว่า มีทั้งต้องให้เงินจ้างไปกับที่ไปด้วยสมัครใจเอง

ด้านมุขัมมัดยอมรับว่าเคยได้รับการสั่งการจากโชคอำนวยจริง และเมื่อได้รับการสั่งการจากโชคอำนวยแล้ว เขาจะส่งข่าวสารดังกล่าวไปยังสมาชิกในกลุ่มของเขาเท่านั้น ไม่มีหน้าที่ต้องไปส่งให้กับกลุ่มใดอีก ทั้งในและนอกชุมชน หน้าที่การส่งข่าวสารไปยังกลุ่มอื่น ๆ ไม่ใช่หน้าที่ของเขาและไม่เคยมีการสั่งให้ทำ และไม่เคยทำ จากการตรวจสอบกับบรรดาประธานชุมชนด้วยกัน พบว่าโชคอำนวยหรืออาจจะเป็นแกนหลักคนอื่น ๆ ด้วย ที่จะเป็นคนสั่งการไปถึงบรรดาแกนรองคนอื่น ๆ เอง ซึ่งอาจจะเป็นประธานชุมชนหรือบุคคลในชุมชนที่เป็นคนกว้างขวาง มีคนนับหน้าถือตา สำหรับวิธีการส่งข่าวสารดังกล่าวมายังแกนรอง มุขัมมัดเล่าว่า โชค

อำนวยการหรือแกนหลักคนอื่น ๆ จะโทรศัพท์มา หรือมีฉะนั้นจะเดินทางมาที่ชุมชนเพื่อแจ้งข่าวสารนั้นโดยตรง แกนหลักจะบอกว่า ให้ช่วยส่งข่าวสารการระดมคนให้มาชุมนุม จะมีรถบริการ มีข้าวมีน้ำให้กิน

...ส่วนจะมีเงินให้กันหรือเปล่านั้น ผมไม่แน่ใจ แต่เห็นข่าวบอกว่ามี แต่พอไปถามไถ่คนที่ไป มันก็บอกว่าไม่มี สรุปก็คือผมไม่รู้ ว่า เขาให้เงินกันหรือเปล่า ไม่ยืนยัน แต่ที่ยืนยันได้แน่ ๆ ก็คือไม่เคยมีเงินส่วนนี้ผ่านมาทางผม อย่างล่าสุดก็เมื่อตอนเหตุการณ์เมษาเลือด ที่สนามหลวง ราชดำเนิน ก็มีคำสั่งระดมคนมาทางผม... (มุฮัมมัด ฟุหมิรัญ, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

2) วิธีการสื่อสาร

จากนั้น เมื่อมุฮัมมัดได้รับคำสั่งระดมคนจากแกนหลักแล้ว จะนำไปเผยแพร่กับสมาชิกในกลุ่ม โดยจะใช้วิธีการเดินไปเคาะประตูบ้านของสมาชิกในกลุ่ม “ก็จะเดินไปเคาะประตูบ้านบอกเลยว่า จะไปไหน จะไม่ใช้วิธีการอื่น โทรศัพท์จะใช้กรณีที่ไมเจอตัวจริง ๆ เท่านั้น เพราะว่าเปลือง” (มุฮัมมัด ฟุหมิรัญ, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

มุฮัมมัดกล่าวถึงวิธีการส่งข่าวสาร ซึ่งเป็นวิธีการเดียวที่เขาได้นำมาใช้ในการกิจดังกล่าว และในการระดมคนสำหรับกลุ่มของเขานั้น จะไม่มีการบังคับว่าต้องไปใครจะไปหรือไม่ไป ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสมาชิกเอง ไม่มีการบังคับ

มาเรียนยอมรับว่า เคยได้รับการชักชวนจากมุฮัมมัดให้เข้าร่วมการชุมนุมกับแนวร่วมนปช. แต่เพราะต้องทำงานจึงไม่เคยไปเลย “ก็มีนะ แบบว่าชวนไป ประมาณว่าวันนี้มีที่นี้ ไปกันปะ” (มาเรียน เหมสมัน, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2553)

นอกจากนี้ กับสมาชิกในกลุ่มบางคนไม่จำเป็นต้องส่งข่าวสารอย่างเช่น ทิพวรรณ เพราะปกติ ทิพวรรณกับสามีถ้าคิดจะไปก็ไปเอง ไปด้วยใจที่ศรัทธาต่อ พ.ต.ท.ทักษิณจริง ๆ

สำหรับเหตุผลที่ยอมรับดำเนินการในเรื่องนี้ให้ มุฮัมมัดกล่าวว่า ...กลุ่มนายทุน เขาก็ให้การช่วยเหลือเรามาโดยตลอดเป็นเวลานานกว่า 10 ปีแล้ว ไม่เคยทอดทิ้งเลย เมื่อเราต้องการอะไรก็ขอผ่านทางโซคอานวยไป เขาก็จะให้การช่วยเหลือมา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องส่วนตัวหรือของชุมชน เมื่อเขามาขอร้องให้ช่วย และเห็นว่าไม่ใช่

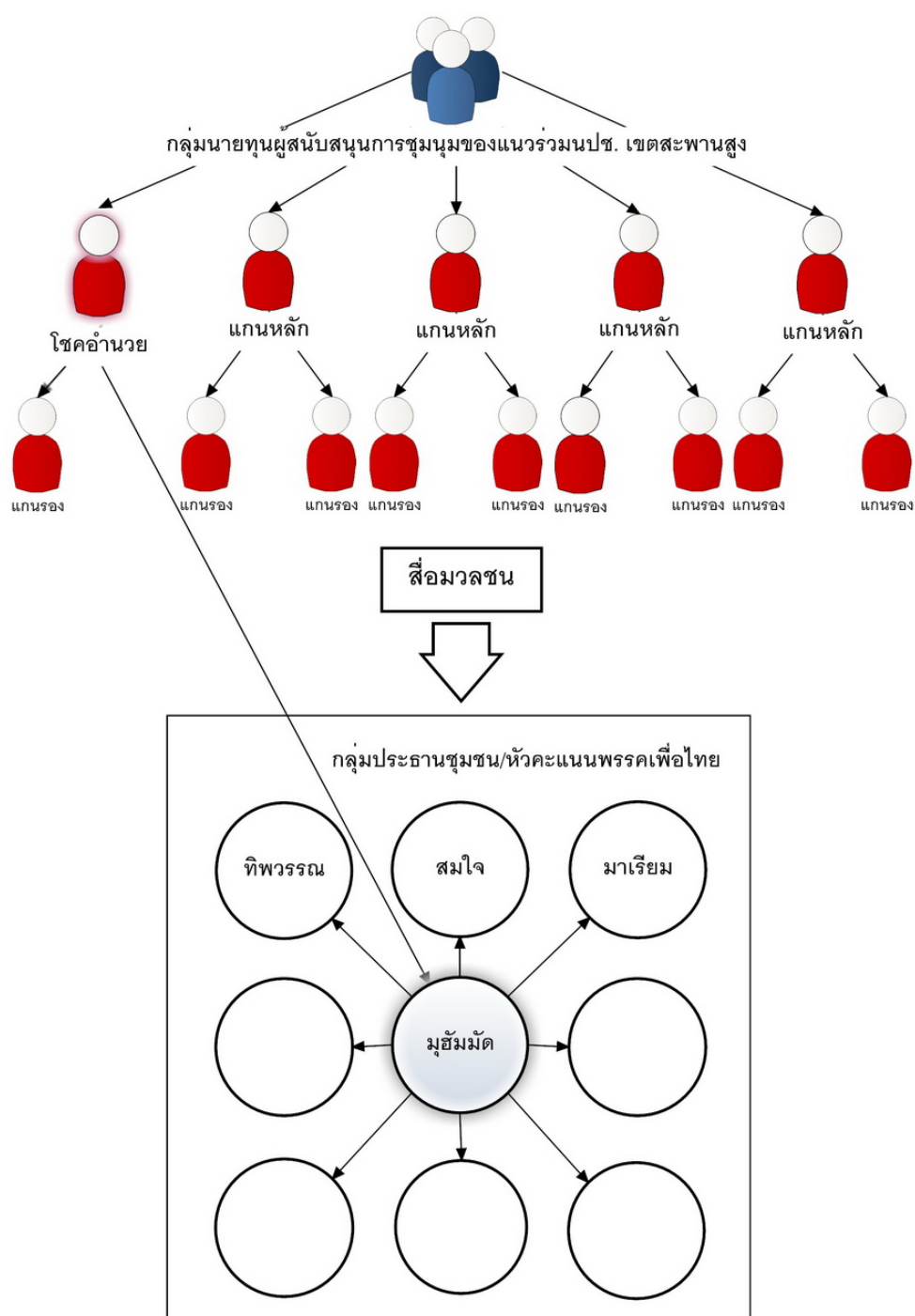
เรื่องเหลือปากว่าแรงอะไร ก็เลยรับปากช่วยไปประกอบกับโดย
ส่วนตัวก็ศรัทธาในตัว พ.ต.ท.ทักษิณอยู่แล้ว... (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ,
สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

ในส่วนของเส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองพบว่า เป็น
แบบบนลงล่าง หรือการสื่อสารแนวตั้ง (Top-Down) จากกลุ่มนายทุน ลงมายังแกนหลักคือ
โซคออำนาจ จากนั้น จึงมายังมุฮัมมัด แกนรอง และไปสู่สมาชิกในกลุ่มในที่สุด

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่ม
ประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทยกับกลุ่มนายทุน ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วมนปช.
หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 6.4

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้า
พรรคเพื่อไทยกับกลุ่มนายทุน ผู้สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วม นปช.
เขตสะพานสูง ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วม นปช.
หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553

กลุ่มที่ 2 กลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40

สมาชิกภายในกลุ่ม มีอยู่ราว 10 คน ทั้งผู้ชายและผู้หญิงในจำนวนไล่เลี่ยกัน อายุระหว่าง 35-70 ปี เป็นเครือญาติกันหมด ส่วนใหญ่หากเป็นผู้ชายจะทำงานรับจ้างต่าง ๆ ในละแวกชุมชนเกาะดอน เช่น ขับมอเตอร์ไซค์รับจ้างหน้าปากซอย ขับรถโรงเรียนย่านหมู่บ้านจัดสรรที่ล้อมรอบชุมชนแห่งนี้ คือ หมู่บ้านพฤษชาติ หมู่บ้านนักกีฬา และหมู่บ้านสัมมากร หลายคนทำงานนอกชุมชน ส่วนผู้หญิงจะอยู่บ้าน เลี้ยงลูก และทำงานบ้าน

ชื่อของกลุ่ม มาจากการที่บ้านเลขที่ 40 ซึ่งเป็นบ้านหลังหนึ่งที่ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนแห่งนี้ มีความสำคัญเนื่องจากเป็นบ้านหลังแรกในชุมชนเกาะดอน และเคยเป็นที่พำนักอาศัยของไต้สาลี โพธิ์วัลย์ หญิงชราวัย 74 ปี บรรพบุรุษของผู้คนในชุมชนแห่งนี้

“ผมยังจำได้ว่า เมื่อตอนเด็ก ๆ เวลาอยากจะทำอะไรสักครั้ง จะต้องพายเรือมาตามคลองเพื่อมาตุที่บ้านไต้สาลี ซึ่งตอนนั้น เป็นบ้านหลังแรกที่มีโทรทัศน์ในย่านนี้” (มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

มุฮัมมัด พุ่มหิรัญ ประธานชุมชนเกาะดอนเล่าอดีตในวัยเยาว์ให้ผู้วิจัยฟัง พร้อมกับมีรอยยิ้มบาง ๆ ปรากฏที่ใบหน้า

เนื่องจากการขยายตัวของลูกหลาน จากบ้านเลขที่ 40 ที่ตั้งอยู่เพียงลำพัง มาบัดนี้ มีบ้านหลังเล็กหลังน้อยแวดล้อมบ้านเลขที่ 40 อยู่เป็นจำนวนมาก หลายครอบครัวจัดได้ว่าเป็นคนมีฐานะดีในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะที่บ้านของชะรีฟะฮ์ลูกสาวของไต้สาลี ซึ่งอยู่เยื้องไปทางขวามือจากบ้านเลขที่ 40 ไกลกันเพียงไม่กี่เมตร บ้านหลังนี้เป็นบ้าน 2 ชั้นหลังใหญ่ทันสมัย ที่หน้าบ้านทำเป็นระเบียง ปูกระเบื้องสีฟ้าใสอย่างดี และมีหลังคายื่นออกมาทั้งแดดและฝน ที่นี่เองที่สมาชิกของกลุ่มจะใช้เป็นสถานที่พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งข่าวสารทางการเมือง บ้านหลังนี้ นอกจากไต้สาลีและชะรีฟะฮ์ลูกสาวแล้ว ยังมีอิสมาอีล อิสมาญ สามีของชะรีฟะฮ์ และลูกชายหญิงอย่างละ 1 คน อาศัยรวมอยู่ด้วย ภายในบ้านจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ จานดาวเทียม PSI สมาชิกของชุมชนนี้เป็นกลุ่มมุสลิมเชื้อสาย

“ชอบทำกัซนิมาโดยตลอด ตั้งแต่เขาขึ้นมาเป็นนายก ติดตามฟังข่าวจากวิทยุอยู่ตลอดเวลา ฟังข่าวจนบางครั้งก็มึนหลับไป” ไต้สาลี โพธิ์วัลย์ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) ผู้อาวุโสกล่าวด้วยเสียงลั่นเครือ

ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ในทุกการเลือกตั้งที่ผ่านมา พวกเขาจะลงคะแนนเสียงให้กับพรรคไทยรักไทย พลังประชาชน และเพื่อไทยของ พ.ต.ท. ทักษิณชมาโดยตลอด

“ใครจะลงที่ไหนก็ช่าง แต่กลุ่มนี้ลงให้ทักษิณหมด เรียกว่าทักษิณอยู่พรรคไหนเราก็ลงให้พรรคนั้น” สุนีย์ สุขวัฒน์ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มกล่าวด้วยความมั่นใจ พร้อมกับกล่าวว่าตอนที่รัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณถูกรัฐประหาร และพ.ต.ท.ทักษิณต้องพลัดถิ่นอยู่ในต่างประเทศ เธอแทบจะร้องไห้ด้วยความเสียใจ

ชอบทักษิณเป็นชีวิตจิตใจ ขออะไรมันได้ดังใจ ชอบผลงานของเขา เขาบริหารอะไรมันก็ดี อยากให้กลับมาเหลือเกินทักษิณ กลับมา พวกก็จะฆ่าอีก ตอนที่เขาจากไป น้ำตาแทบจะร่วง แบบเสียใจ ตอนที่เขามาเป็นนายกรัฐมนตรี ดีมาก ๆ ขณะที่พรรคอื่นไม่ชอบ ขออะไรก็ไม่ได้เลยไม่เห็นเลย (สุนีย์ สุขวัฒน์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

1. สมาชิกในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มที่น่าสนใจ ประกอบไปด้วย

1.1 ไ้ะสาลี โพธิ์วัลย์

หญิงชรา อายุ 74 ปี เป็นชาวเกาะดอนรุ่นแรกๆ ที่เข้ามาบุกเบิกในชุมชน เมื่อครั้งที่ยังคงรกไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด ทั้งยังเป็นเสาหลักให้กับลูกหลานในชุมชนแห่งนี้

1.2 สวงค์ วงษ์มะเขาะ

สวงค์ อายุ 50 ปี เป็นหลานไ้ะสาลี เพราะละไ้ ป้าของเธอ ซึ่งเสียชีวิตไปแล้วเป็นพี่ชายของไ้ะสาลี บ้านของสวงค์เป็นบ้านหลังเดียวในชุมชนแห่งนี้ ที่ไม่ได้อยู่รวมในพื้นที่เดียวกัน แต่อยู่ลึกเข้าไปข้างในชุมชน สวงค์เปิดร้านขายอาหารอีสาน ที่หมู่บ้านสัมมากรติดกับเกาะดอนไปทางทิศตะวันตกกับนิเกต ภรรยาชาวอีสาน ก่อนหน้านี้ เธอนับถือศาสนาพุทธ หลังแต่งงานจึงมาเข้าศาสนาอิสลาม สวงค์ได้ขอแบ่งเช่าพื้นที่ที่ลานหน้าบ้านของป้าสา เพื่อขายอาหารอีสานให้กับผู้คนในหมู่บ้านสัมมากร ซึ่งร้านของป้าสาคือแหล่งชุมนุมกลุ่มคนเสื้อแดงที่สำคัญแห่งหนึ่งในย่านนั้น โดยมีชื่อเรียกว่า “รังสัมมากรของป้าสา” โดยมีป้าสาหญิงสูงอายุเป็นหัวหน้ารัง

นอกจากจะเป็นสมาชิกของหมู่บ้านเลขที่ 40 แล้ว สวงค์ยังเป็นสมาชิกของรังสัมมากรนี้ด้วย แม้จะเป็นกลุ่มคนเสื้อแดงชาวไทยพุทธ และสวงค์จะเป็นชาวไทยมุสลิมเพียงคนเดียวในกลุ่มก็ตาม เมื่อเดือนเมษายน 2552 หรือในเหตุการณ์ “สงกรานต์เลือด” สวงค์ได้เคยเข้าร่วมชุมนุม และร่วมหลบกระสุนปืนกับกลุ่มคนเสื้อแดงในหมู่บ้านสัมมากรมาแล้ว “7 เมษายน 2552 ผมก็ไปมาแล้ว ไปสู้ร่วมอุดมการณ์กับพวกอิสลามันต์” สวงค์ วงษ์มะเขาะ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) กล่าวด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจ

ในเหตุการณ์ “สงกรานต์เลือด” เมื่อปี 2552 หลังจากพ.ต.ท.ทักษิณเปิดเผย ผู้ที่ร่วมกันโค่นล้มเขาในทุก ๆ วิถีทาง และระบุว่าผู้มีบารมีที่มาของความวุ่นวายคือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ พร้อมกับเปิดเผยบุคคลที่คิดวางแผนสังหารเขาเพราะไม่จงรักภักดี จากนั้นการชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดงจึงเข้าขั้นนองเลือด และในเหตุการณ์รุนแรงครั้งนั้น อริสมันต์ พงศ์เรืองรอง คือ หนึ่งในแกนนำคนสำคัญของแนวร่วม นปช.

1.3 อิศมาอิล อิศมัญญ์

อิสมาอิล อายุ 53 ปี พนักงานคุมเครื่องจักรของบริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด บางปู จังหวัดสมุทรปราการ ทำงานที่นั่นมาเป็นเวลากว่า 25 ปี เขาเป็นสามีของชะรีพะฮ์

1.4 ชะรีพะฮ์ อิศมัญญ์

ชะรีพะฮ์ อายุ 46 ปี ภรรยาของอิสมาอิล ทำหน้าที่แม่บ้าน ดูแลลูก ๆ 2 คน คนโตกำลังเรียนรัฐศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขณะที่ลูกสาวคนเล็กอายุ 12 ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะปัญญาอ่อน

1.5 สุนีย์ สุขวัฒน์

สุนีย์ อายุ 53 ปี อาชีพแม่บ้าน สามีทำงานเป็นคนขับรถโรงเรียนให้กับโรงเรียนในหมู่บ้านจัดสรร เหมือนกับมุฮัมมัดประธานชุมชนเกาะดอน ทั้งสองสามีภรรยาเป็นผู้ที่ชื่นชอบ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นอย่างยิ่ง

1.6 สุมาลี โพธิ์วัลย์

สุมาลี อายุราว 30 ปี เศษ เป็นน้องสาวของสุนีย์ อาชีพเป็นแม่บ้าน เธอบอกว่า ชอบพ.ต.ท.ทักษิณ เพราะปราบยาเสพติด เนื่องจากสามีของเธอเคยติดยาบ้า แต่พอมาถึงรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ สามีเลิกได้ ออกไปทำงานเหมือนคนปกติทั่วไป แต่ตอนนี้สามีกลับไปติดยาเสพติดอีกเหมือนเดิม และครอบครัวของเธอกลับไปยากจนดังเช่นที่ผ่านมา เพราะยาบ้ากลับเข้ามาระบาดในชุมชนแห่งนี้อีกครั้ง

2. เหตุผลในการสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ

กลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ได้ให้เหตุผลในการสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณว่าเนื่องจากพอใจในนโยบายประชานิยม นโยบายด้านสังคม และความยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

2.1 นโยบายประชานิยม

2.1.1 นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค

ชะรีพะฮ์แสดงความชื่นชมในนโยบาย 30 บาทนี้เช่นเดียวกับ กลุ่มประธานชุมชนและหัวหน้าพรรคเพื่อไทย โดยกล่าวว่า “เมื่อก่อนนี้คนจนจะรักษาโรงพยาบาล

“ไม่มีเงินก็ลำบาก เมื่อมีโครงการ 30 บาท ก็ยังไปรักษาได้ คนทุกระดับสามารถไปรักษาได้”
(ชะวีพะย์ อิศมัญญ์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

2.1.2 โครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์

โครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ หรือ โอท็อป (OTOP) มีการริเริ่มขึ้นในสมัยที่ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละตำบลสร้างอาชีพในการผลิตสินค้า เพื่อออกจำหน่าย โดยสร้างสินค้าที่เป็นสินค้าประจำตำบลนั้น ๆ และรัฐพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ

อิสมาอีลกล่าวว่าโครงการโอท็อปของพ.ต.ท.ทักษิณประสบความสำเร็จเกินไปจนทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณถูกหมั่นไส้

...สมัยทักษิณเป็นนายก โอท็อปของเขาจะดังมาก แต่สิ่งที่ราชการทำหรือระดับบน ๆ ทำ มันจะไม่ค่อยได้รับความนิยม พวกนี้ก็เลยมองว่าถ้าปล่อยทักษิณไว้ก็คงจะไม่ได้ ทักษิณยึดแน่นไว้มองทักษิณว่าจะเป็นประธานาธิบดี จะไปล้มเจ้าล้มอะไร แต่ระดับรากหญ้าเขาชอบทักษิณที่นี้พวกขุนน้ำขุนนางอะไร มองแล้วทักษิณจะเอาที่ดินเปล่ามาให้ประชาชน พวกนี้มีที่ดินมากใช้ไหม ก็กลัวสิ ก็เลยมองว่า เอาทักษิณไว้ไม่ได้แล้ว สมัยนี้ คนต่างจังหวัด เขายังรักทักษิณกันอยู่ เพราะล้มตาอำปากได้เพราะทักษิณ รัฐบาลอื่นเคยเข้าถึงไหม เข้าไม่ถึง ยิ่งประชาธิปไตยนี้ไปไม่ได้เลย ประชาธิปไตย เขาก็จะเอาระดับนายทุน การศึกษาสูง ๆ คือ จะเอาคนชั้นปานกลางขึ้นไป แต่ทักษิณเขาจะเอารากหญ้า เพราะฉะนั้นก็ต้องยึดกันอยู่อย่างนี้ トラบไตที่คนจนคนรวยมันห่างกันมาก ๆ ปัญหาก็คือไม่จบ... (อิสมาอีล อิศมัญญ์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

2.2 นโยบายด้านสังคม

2.2.1 จัดระเบียบวินมอเตอรืไซค์

ในระหว่างที่ผู้วิจัยกำลังสัมภาษณ์อยู่นั้น จังหวะเดียวกัน ลูกชายในวัย 20 ปีเศษของเธอที่สวมใส่เสื้อกั๊กสีส้มได้เดินผ่านมาพอดี สุนัขขี้มอมที่ไปที่ลูกชายพร้อมกับบอกกับผู้วิจัยว่า เป็นเสื้อวินที่ พ.ต.ท.ทักษิณ แจกให้ เมื่อครั้งจัดระเบียบวินมอเตอรืไซค์รับจ้างเมื่อหลายปีก่อน

...วินมอเตอร์ไซด์ลูกชายของฉันที่ได้ก็เพราะทักษิณ ลูกชายขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ที่แรก ก็ต้องจ่ายค่าวินคนละ 1,500 บาทต่อเดือน มาตอนนี้ ก็สบายเลย ไม่ต้องจ่ายแล้ว มาได้ตอนไหนละ ก็มาได้ตอนทักษิณนี้แหละ แล้วอย่างนี้ จะไม่ให้รัก ให้หลงเขาได้อย่างไร... (สุนีย์ สุขวัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

2.2.2 การปราบปรามยาเสพติด

ในรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณในสมัยแรก รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ภายใต้หลักตาต่อตาฟันต่อฟัน สงครามที่ว่าได้คร่าชีวิตผู้คนไปกว่า 2,000 คน ทว่าปัญหายาบ้าที่เคยระบาดอย่างรุนแรง และมีท่าทีจะลุกลามเจือจางลงไปเป็นอันมาก ท่ามกลางกระแสเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงจำนวนของผู้ที่ต้องสังเวยชีวิตไปในสงครามครั้งนั้น

สุนีย์กล่าวว่า “ตอนทักษิณอยู่นี้ ไม่มีเลยนะ เรื่องยาบ้าในชุมชนเราเงียบเลย คนที่ติดก็เลิกกันหมด ก็อ้วนกันหมดเลย ทำมาหากินกันอย่างเดียว แต่ทักษิณไปแล้วเดี๋ยวนี้ก็ต้องทำมาหากินแล้ว นั่งขายยาบ้ากันเหมือนลูกอมเหมือนเดิม” (สุนีย์ สุขวัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

สุมาลีผู้น้องรีบเสริมว่า สามีของเธอเคยติดยาบ้า เมื่อมาถึงรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณก็เลิกได้ ออกทำงาน แต่ตอนนี้ กลับไปติดยาบ้าอีกเหมือนเดิม “มันต้องฆ่าตัดตอนกันไปเลยแบบตอนนั้น” สุมาลี สุขวัญ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) กล่าวด้วยเสียงเย็นชาและใบหน้าเรียบเฉย ซึ่งบ่งบอกว่าเธอไม่ได้พูดเล่น

ชะรีฟะห์ก็กล่าวแทรกขึ้นว่าเรื่องยาเสพติดนี้ต้องยอมรับเลยว่า รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณทำได้ดี

...อย่างน้องชายก่อนนี้ ติดยาบ้าอย่างหนัก ตอนติดยา เขาจะไม่ทำงาน ทำการอะไรเลย ทะเลาะกับเมีย ครอบครัวยังไม่เป็นสุข ติดยาบ้าอย่างเดียว เขาจะไม่โห่ร้าย แต่เมื่อตอนรัฐบาลทักษิณ ก็ยังหันมาทำงาน เขาจะออกไปขับรถหาเงิน... (ชะรีฟะห์ อิศมัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

2.2.3 หวยออนไลน์

โครงการหวยออนไลน์เกิดขึ้นในรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ในขณะที่การจำหน่ายสลากแบบออนไลน์ผ่านระบบตู้ยังไม่ได้เริ่มขาย แต่รัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณก็ให้ออกหวย 2 ตัว 3 ตัว “หวยบนดิน” ผ่านคนเดินโพย รัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณนำรายได้เกือบหมื่นล้านบาทต่อปี

มาให้ทุนการศึกษาเยาวชนได้ไปเรียนในต่างประเทศ ทว่าหวิดดังกล่าวถูกศาลฎีกาฯ ชี้ว่าผิดกฎหมาย วราเทพ รัตนากร รัฐมนตรีที่รับผิดชอบถูกลงโทษจำคุก 2 ปี แต่รอลงอาญา จนรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณพ้นอำนาจ ผ่านไป 3 รัฐบาล มาถึงรัฐบาลอภิสิทธิ์ โครงการห่วยออนไลน์ ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ พร้อม ๆ กับที่อภิสิทธิ์ประกาศจะยุติโครงการ

“โอ้เราเนี่ยอยากให้มันไม่ให้มี อยากให้มีเหมือนก่อน” (สุนีย์ สุขวัฒน์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

ชะรีฟะห์กล่าวสนับสนุนทันที “เงินห่วยที่ได้ เขาก็เอาเงินนี้ไปช่วยเหลือทุนการศึกษาของเด็ก ๆ” (ชะรีฟะห์ อิสหมัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

2.3 ความยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

“ผู้เพื่อทักษิณเหวอ ทักษิณปั่นหัว ไม่ใช่ ทุกคนเข้าใจผิด แต่ผมผู้เพื่อประชาธิปไตย” (ดวงศ์ วงษ์มะเขาะ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

นี่คือคำปฏิเสธของดวงศ์ ที่ประกาศว่า เขาไม่ได้ผู้เพื่อพ.ต.ท.ทักษิณ แต่การมาเป็นคนเสื้อแดงในเขตสะพานสูงของเขา ก็เพราะว่าเขาไม่ชอบกับการที่ทหารจะมาฉีกรัฐธรรมนูญที่เขียนโดยประชาชน แล้วก็เขียนขึ้นเองอย่างนี้

...คนถ้าจิตใจเป็นกลางนิดเดียวจะรู้ ทำไม อย่างรัฐธรรมนูญนะ จริงๆ คณะรัฐประหารไม่สมควรมาตั้งรัฐธรรมนูญ จะต้องให้มาจากประชาชน ถึงว่าเราต้องเอารัฐธรรมนูญปี 40 คืนมา เพราะนั่นเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน โดยตรงเป๊ะ ไม่ใช่เอาปากกระบอกมาจี้ปั๊บ แล้วเขียนเองทำยังงี้ก็ได้ ไม่ต้องประชาธิปไตยเต็มใบก็ได้ เอาแค่ครึ่งหนึ่งก็ได้ ใส่นี้ ไม่ใช่เอาปากกระบอกบีบมาจี้ชาวบ้านเขา แล้วก็เขียนเอาเองอย่างนี้ไม่ชอบ... ดวงศ์ วงษ์มะเขาะ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) กล่าวอย่างมีอารมณ์

3. ทำที่ต่อพฤติกรรมในด้านลบของพ.ต.ท.ทักษิณ

ในส่วนนี้ ไม่ต่างจากกลุ่มประชาชนชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย ทำที่ต่อพฤติกรรมในด้านลบของ พ.ต.ท.ทักษิณ ของสมาชิกในกลุ่มจะเป็นไปในลักษณะที่ไม่เชื่อเรื่องราวที่เกิดขึ้น และคิดว่าเป็นการใส่ร้ายพร้อมกับพยายามหาเหตุผลมาเข้าข้างพ.ต.ท.ทักษิณ แต่ที่น่าสนใจคือ กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพนั้น บางคนกล่าวว่า ถ้าพ.ต.ท.ทักษิณคิดเช่นนั้นจริง ๆ คงรับไม่ได้เช่นกัน

3.1 กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

อิสมาอีลกล่าวว่า คิดว่า พ.ต.ท.ทักษิณโดนใส่ร้ายจากคนที่อยู่ตรงข้ามกับเขา

...เกี่ยวกับเรื่องนี้ะ ผมก็ฟังหูไว้หู ผมก็นั่งนึกดูว่า ทักษิณจบจาก จปร.นะ เวลาจับเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ต้องเข้าหาในหลวง ผมว่าไม่น่าจะ ที่ทักษิณจะคิดไกลถึงขนาดนั้น ล้มเจ้า มันจะเป็นข้ออ้างมากกว่า ถ้าทักษิณคิดอย่างนั้น ก็คิดไม่ถูก เพราะว่าประชาชนรากหญ้ายังรักพระมหากษัตริย์กันอยู่ ทักษิณคงไม่ทำหรอก แต่ถ้าทำอย่างนั้น ผมก็รับไม่ได้ แต่ผมคิดว่าคนที่จะล้มทักษิณก็ต้องเอาตรงนี้อ้าง อะไรอย่างอื่น มันเป็นเรื่องที่อ้างไม่ได้แล้ว ต้องเอาตรงนี้แหละ เพื่อต้องการกำจัดทักษิณ คนที่ไม่รู้ก็ไม่ได้โวย ทักษิณทำอย่างนี้ได้ อย่างไร คนก็จะมามุ่งเล่นงานทักษิณ เพราะว่าทักษิณมันจะล้มเจ้า ซึ่งเป็นข้อหาที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด และได้ผลที่สุดด้วย... (อิสมาอีล อิสหมัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

อิสมาอีลกล่าวต่ออีกว่า หาก พ.ต.ท.ทักษิณจะคิดเช่นนั้น ต้องคำนึงด้วยว่า รากหญ้าเขาก็ยังรักในหลวงอยู่ “รากหญ้า ถ้ามหาเศรษฐี เขาแยกแยะออก ไม่ใช่ว่ารากหญ้ามันจะไปล้มแล้ว รากหญ้าเขาจะไปเฮโลกับทักษิณ เป็นไปไม่ได้ แต่ที่รากหญ้าเขารักทักษิณนั้น เพราะว่าทักษิณให้อะไรเขาหลาย ๆ อย่างไง แต่ถ้าทักษิณจะคิดตรงนั้น ไม่มีใครเอาหรอก” (อิสมาอีล อิสหมัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

สุนีย์เสริมว่า “พ.ต.ท.ทักษิณคงไม่คิดจะโค่น ถ้าเขาจะโค่น คงโค่นไปนานแล้ว มันเป็นกระแสข่าวที่ไปโจมตีให้ร้ายเขา แต่ถ้าเขาคิดจะโค่นจริง ใครเล่าจะยอมเนอะพะเนอะ” (สุนีย์ สุขวัฒน์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

กล่าวจบสุนีย์หันไปพยักหน้ากับชะรีฟะฮ์ที่รีบพูดเสริมขึ้นทันทีว่า “คนไทยคงไม่ยอม แต่เป็นการใส่ร้าย กลัวเขาจะดีเกิน” (ชะรีฟะฮ์ อิสหมัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

“เขาไม่ได้คิดอย่างนั้นแน่นอน เชื่อเหอะ ไม่รู้ ใจมันแบบไม่เชื่อว่าเขาจะทำแบบนั้นได้” สุนีย์ สุขวัฒน์ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) กล่าวยืนยันซ้ำอีกครั้ง

3.2 ปัญหาการคอร์รัปชัน

อิสมาอีล ชะรีฟะฮ์ สุนีย์ และสุมาลี กล่าวไปในทำนองเดียวกันว่า ไม่ว่าใครจะเป็นรัฐบาลกองทั้งนั้น แต่พ.ต.ท.ทักษิณถึงจะคอร์รัปชัน แต่มีนโยบายที่ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะรากหญ้าได้รับผลประโยชน์ด้วย

3.3 เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรที่กระทบต่อความรู้สึกของชาวไทยมุสลิม เช่น เหตุการณ์นองเลือดที่มัสยิดกรือเซะ กรณีความรุนแรงที่ตากใบ นปช.ยิงปืนเข้าไปในมัสยิดดารุลอะมาน และการหายตัวของนายสมชาย นีละไพจิตร

อิสมาอีลสรุปพันธกรณีความรุนแรงในภาคใต้ในภาพรวมว่า ทหารสร้าง
สถานการณ์

...วิเคราะห์ยาก พุดยาก ถ้าคนในพื้นที่เล็ก ๆ นั้น เขาจะรู้ดี อย่างผมมีญาติที่
อยู่ปัตตานี เขาบอกว่าไอ้ที่ยังกันตุมตาม ๆ นั้น ก็ไม่เห็นจะมีอะไร ถ้าพูดกัน
อย่างตรง ๆ เขาบอกไอ้ นั้นมันสร้างสถานการณ์ ทหารนั้นแหละ แท้จริงเราไม่รู้
เราอยู่กรุงเทพฯ แต่เขาอยู่ในพื้นที่ ไอ้เผื่ออะไรนี่ก็เหมือนกัน เพราะทหาร
ต้องการบัก่อนนี้ลงไป แต่จะทำอย่างไร ก็ต้องให้มันมีเรื่องให้ได้ อะไรให้มัน
วุ่นวายเข้าไว้ เพราะต้องการบัก่อนนี้ลงไปเยอะ ๆ ไม่จริงหรือก มันเป็นมือที่ 3
มากกว่า สร้างสถานการณ์แล้วมาโทษทักษิณ... (อิสมาอีล อิสหมัญ, สัมภาษณ์,
8 มกราคม 2553)

เช่นเดียวกันกับสุนีย์ที่กล่าวว่า “อย่างที่บอกว่าเสื้อแดงยังเข้าไปในสุเหร่าชอย
7 ก็ไม่จริงหรือก มันเป็นมือที่ 3 แล้วมาใส่ความคนเสื้อแดง ให้คนเขาเกลียดกัน” (สุนีย์ สุขวัฒน์,
สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

4. บทบาทสมาชิก

สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทที่น่าสนใจแตกต่างกัน ดังนี้

4.1 สวงศ์ วงษ์มะเซาะ

นอกจากจะเป็นสมาชิกของกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 แล้ว สวงศ์ยังเป็นสมาชิก
ของรังสัสมากरणนอกชุมชนเกาะดอนอีกด้วย กลุ่มนี้มีการเคลื่อนไหวในกิจกรรมของคนเสื้อแดง
ค่อนข้างคึกคัก มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อของแนวร่วม นปช.ค่อนข้างหลากหลาย มี
จานดาวเทียม PSI ซึ่งจะเปิดแต่สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วม นปช. เท่านั้น ไม่เปิดรับ
ข่าวสารจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นเลย ทุกเช้าก่อนไปทำงาน สมาชิกของกลุ่มซึ่งเป็นคนในหมู่บ้าน
สัสมากรจะมาพูดคุยและกินข้าวแกงกันที่ร้านของป้าสา จึงทำให้มีข่าวสารทางการเมืองไหลเวียน
ไปมาภายในกลุ่มคนเหล่านี้ค่อนข้างมาก

แต่ที่สำคัญคือ เมื่อมีการชุมนุมครั้งสำคัญ ๆ และจะต้องมีการระดมคนเข้า
ร่วมชุมนุมกับแนวร่วม นปช. สวงศ์จะทำหน้าที่คล้ายกับมุฮัมมัด ประธานชุมชนเกาะดอนดังที่
กล่าวไปแล้วคือ จะรับข่าวสารจากป้าสา ซึ่งอาจจะรับการสั่งการมาจากกลุ่มนายทุน หรืออาจจะ
เป็นว่า ป้าสาได้ข่าวจากสื่อมวลชนแล้วอยากไปร่วมชุมนุมเอง จากนั้นสวงศ์จะนำข่าวสารทางการเมือง
ดังกล่าวมาแจ้งแก่สมาชิกของกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40

ดังนั้น สวงค์จึงมีบทบาท Boundary–Spanning Role ด้วยการเชื่อมโยงกลุ่มของเขา กับสังคมภายนอก ทว่าสวงค์จะไม่ส่งข่าวให้กับกลุ่มของมุฮัมมัด โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีหน้าที่ในการส่งข่าวไปยังกลุ่มอื่น สอดคล้องกับมุฮัมมัด ประธานชุมชนเกาะดอนที่เคยเน้นย้ำว่า เขาเองก็ไม่มีหน้าที่ในการส่งข่าวไปยังกลุ่มอื่น นอกจากกลุ่มของตนเองเช่นกัน

“ก็ไม่เคยนะ มุฮัมมัด เขาก็จะคุยเรื่องทักษิณธรรมดา ไม่เคยมาบอกให้ไปร่วมชุมนุม แต่จะได้รับข่าวสารจากสวงค์อยู่บ่อยมากกว่า สวงค์มันมักจะมาเล่านั่นเล่านี้เกี่ยวกับการชุมนุมของเสื้อแดงให้พวกเราฟังเสมอ” ชะรีฟะฮ์ อิสมาญ์ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) ยืนยัน

ทั้งนี้ อาจจะเป็นไปตามเหตุผลของมุฮัมมัดที่กล่าวว่าเรื่องการระดมคนจะเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่ม “เรื่องอย่างนี้จะเป็นเฉพาะกลุ่มใครกลุ่มมัน จะไม่มีการข้ามกลุ่มกัน” (มุฮัมมัด พุมหิรัญ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

สิ่งนี้อาจวิเคราะห์ได้ว่า ที่ไม่มีการส่งข่าวข้ามกลุ่มกัน ก็เพื่อเป็นการป้องกันการซ้ำซ้อน หรือไม่อาจจะเป็นลักษณะของสายงานแต่ละสาย ที่จะไม่มีการทับที่ทางของกันและกัน ก็เป็นไปได้

4.2 อิสมาอิล อิสมาญ์

อิสมาอิลมีบทบาทของการเป็น Boundary–Spanning Role คล้ายกับ สวงค์ เนื่องจากเขาทำงานอยู่ที่บริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด มีโอกาสพบปะกับกลุ่มคนเสื้อแดงในบริษัท และจะนำข่าวสารทางการเมืองมาเผยแพร่ในกลุ่มของตัวเองในบางโอกาสด้วยเช่นกัน

4.3 สุนีย์ สุขวัฒน์ ชะรีฟะฮ์ อิสมาญ์ และสุมาลี โพธิ์วัลย์

สุนีย์ ชะรีฟะฮ์ และสุมาลี จะมีบทบาทของการเป็น Bridge Role ในแง่ของการเชื่อมโยงกลุ่มของตัวเองกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพราะทั้ง 3 คนเป็นผู้ที่อยู่ในชุมชนตลอดเวลา มีโอกาสพบปะกับสมาชิกของกลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้าพรรคเพื่อไทย และจะแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองกัน

5. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม

ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วมนปช.หลังรัฐประหาร 19 กันยายน 2549-2553 ซึ่งเริ่มต้นขึ้นหลังรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 และยุติลงในรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช และเริ่มใหม่อีกครั้ง ในรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จนถึงปัจจุบัน (มีนาคม 2553) เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ แนวร่วมนปช.จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุม ผ่านสื่อของแนวร่วม นปช.

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลานั้น เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบด้วยกัน คือ 1. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม 2. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และ 3. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

ในส่วนนี้คล้ายคลึงกับกลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้าพรรคเพื่อไทย ที่สมาชิกของกลุ่มจะรับข่าวสารทางการเมือง ที่มีเนื้อหาเรียกกระดมคนเข้าร่วมการชุมนุมจากแนวร่วมนปช. ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วมนปช. เป็นหลักเช่นกัน โดยสมาชิกของกลุ่มนี้ จะมีเพียงที่บ้านของชะรีฟะฮ์เท่านั้น ที่มีจานดาวเทียมสีดำ PSI ซึ่งสามารถรับข่าวสารทางการเมืองจากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วมนปช. ได้

จากนั้น สมาชิกผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองดังกล่าว ก็จะนำมาเผยแพร่ให้กับสมาชิกในกลุ่ม ด้วยการสนทนากันที่ระเบียงหน้าบ้านของชะรีฟะฮ์นั่นเอง ในการพูดคุยก็จะคล้ายคลึงกับกลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้าพรรคเพื่อไทย คือ จะเป็นไปในทำนองเล่าสู่กันฟังตามแต่โอกาสจะอำนวย แต่จะไม่มีการชักชวนกันออกไปร่วมชุมนุมกับแนวร่วม นปช. แต่อย่างใด

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

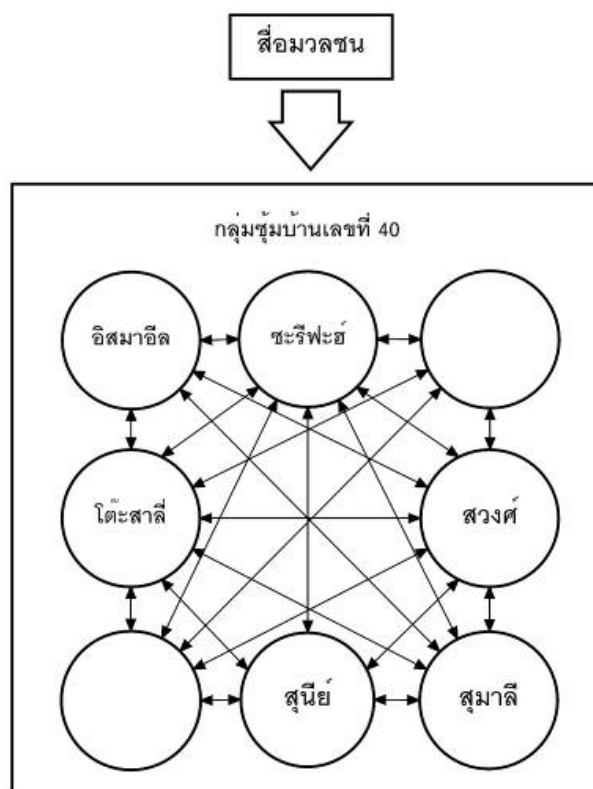
สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วมนปช. หลังรัฐประหาร 19 กันยายน 2549-2553 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 6.5

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40

ในช่วงเวลาการประชุมของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร

19 ก.ย. 2549-2553

5.2 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

5.2.1 กลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 กับกลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย

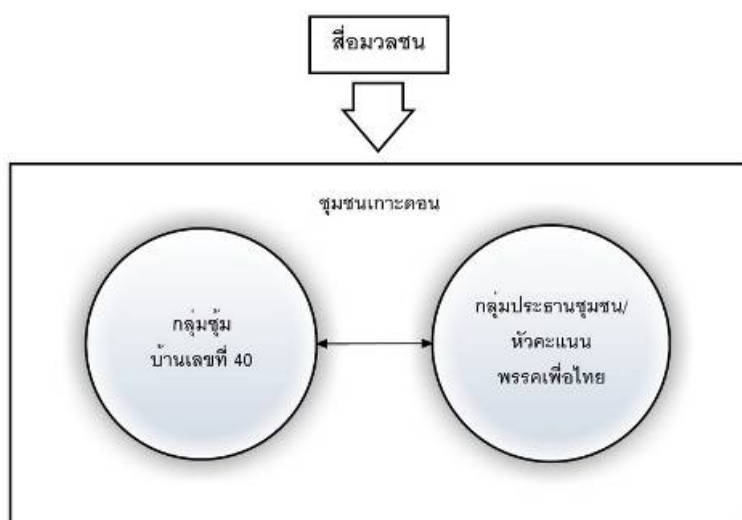
จากนั้น กลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ก็อาจจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับกลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทยบ้าง ในลักษณะการเล่าสู่กันฟัง แล้วแต่โอกาสจะอำนวย ซึ่งอาจจะเป็นขณะร่วมละหมาดที่มีสญูดกันซู่ลญันนะห์ การสนทนาที่สถาน้ำชา กาแฟ ของจุนัย และการพบเจอกันโดยบังเอิญในชุมชน แต่พบว่าจะไม่มีการใช้โทรศัพท์ถึงกัน เหมือนดังในชุมชนบ้านควัวตะวันตกแต่อย่างใด

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกทั้ง 2 กลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 กับกลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร 19 กันยายน 2549-2553 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 6.6

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 กับ
กลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย ในช่วงเวลา
การชุมนุมของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร
19 ก.ย. 2549- 2553

5.3 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน

ขณะที่ในส่วนของกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน กลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ก็จะไม่ติดต่อสื่อสารกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน เพื่อส่งข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวยังกลุ่มอื่น ๆ นอกชุมชน และชักชวนกันไปแสดงออกถึงการสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ด้วยการเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มแนวร่วม นปช. แต่อย่างใด

แต่กลับพบว่าในช่วงเวลานี้ เช่นเดียวกันกับกลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทยที่ว่า หากเกิดการชุมนุมใหญ่ครั้งสำคัญ ๆ ของแนวร่วม นปช. กลุ่มนายทุน กลุ่มเดียวกันกับที่ติดต่อกับกลุ่มประธานชุมชน/หัวคะแนนพรรคเพื่อไทย จะมีการคำสั่งระดมคนมายังกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 เช่นกัน

5.3.1 กลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 กับกลุ่มนายทุนผู้สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วม นปช. เขตสะพานสูง

1) ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มนายทุนกับรังสัมากรของป่าสา

หมู่บ้านสัมากรเป็นหมู่บ้านจัดสรรขนาดใหญ่ ที่มีทั้งบ้านทาวน์เฮาส์และบ้านเดี่ยวนับร้อยหลัง มีทะเลสาบกว้างใหญ่ และต้นไม้เรียงรายร่มรื่นอยู่ 2 ข้างถนนในหมู่บ้าน ตั้งอยู่ติดกับชุมชนเกาะดอนทางทิศตะวันตก หมู่บ้านแห่งนี้เป็นแหล่งรวมกลุ่มคนเสื้อแดงแหล่งใหญ่แห่งหนึ่งของเขตสะพานสูง ผู้คนในหมู่บ้านเป็นคนมีอันจะกิน แตกต่างจากชุมชนเกาะดอนโดยสิ้นเชิง

“ก็ตั้งแต่ร้านผม ไปจนถึงปากซอย ตึกแถวพาณิชย์ขวามือ เจ้าของปั้มน้ำมันนั้นก็แดงทั้งนั้น แดงจัดเลยแหละ แล้วอย่าคิดว่าพวกแดงมันจนนะ เวลาผมไปชุมนุมเขาฝากเงินผมไปช่วยในการชุมนุมเป็นเงินถึง 6-7 หมื่น เอาไปช่วยการชุมนุม เอาไปให้รัฐดูซิ” (สงศ์ วงษ์มะเขาะ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

คำกล่าวของสงศ์ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝันเกินจริง เมื่อพิจารณาควบคู่กับคำกล่าวของ ยุกติ มุกดาวิจิตร (1 พฤษภาคม-15 มิถุนายน 2552, น. 7-8) ที่เคยระบุว่า ผมได้ยินจากแหล่งข่าววงในของกลุ่มคนเสื้อแดงด้วยซ้ำไปว่า ในวันนี้ หากจำเป็นต้องมีการระดมทุนจากคนเสื้อแดงสักสองสามล้านบาท “ไอ้ไอ้เสื้อแดง” ก็พร้อมที่จะทำยอดดังกล่าวให้ได้ภายในเวลาชั่วข้ามคืน

จากการสังเกตการณ์ที่รังสัมากรของผู้วิจัยพบว่า ที่ร้านข้าวผัดปูแห่งหนึ่งในหมู่บ้านใกล้กับร้านป่าสา ซึ่งสงศ์เคยเล่าให้ฟังว่า เจ้าของร้านเป็นกลุ่มคนเสื้อแดง เด็กเสิร์ฟรวมทั้งลูก ถึงกับแต่งชุดสีแดงเดินให้บริการลูกค้าในร้านกันเลยทีเดียว

“รังสัมากรของป่าสา” คือ ชื่อเรียกแหล่งรวมของกลุ่มคนเสื้อแดงแห่งหนึ่งในหมู่บ้านแห่งนี้ ลักษณะเป็นบ้านจัดสรร โดยที่หน้าบ้านจะเป็นลานกว้าง และจะมีการแบ่งให้พ่อค้าแม่ค้ามาเช่าขายอาหารต่างๆ สงศ์และนิเกศก็มาเปิดร้านขายอาหารอีสานที่นี่และได้กลายเป็นสมาชิกของกลุ่มคนเสื้อแดงไปด้วย และป่าสาคือเจ้าของบ้านหลังนี้ และรังสัมากรก็เป็น

⁴ ญัฐภูมิ ไสยเกื้อ โฆษกและแกนนำแนวร่วม นปช. ส.ส.ระบบสัดส่วนของพรรคเพื่อไทย ผู้ดำเนินรายการความจริงวันนี้ อดีตโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี อดีตผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ PTV อดีตรองโฆษกพรรคไทยรักไทย

เครือข่ายหนึ่งของกลุ่มนายทุน กลุ่มเดียวกันกับที่ติดต่อกับกลุ่มประธานชุมชนและหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง

1.1) ความเชื่อมโยงระหว่างโชคนวนกับป่าสา

โชคนวน แกนหลักที่รับผิดชอบในการติดต่อกับกลุ่มประธานชุมชน/หัวหน้าพรรคเพื่อไทย กล่าวถึงป่าสาซึ่งเขาเรียกว่า “พีสา” ว่า

...กับพีสาผมก็รู้จักกันดี แกเป็นยังงี้ละ เป็นเสื้อแดงชนิดฝังราก คือ ใครจะแตะต้องพ.ต.ท.ทักษิณไม่ได้เลย สำหรับตัวพีสาแล้ว ถ้าให้ผมจัดประเภทคนเสื้อแดงแล้ว ผมคิดว่าแกอยู่ในประเภทกลุ่มที่ 2 คนที่รักพ.ต.ท.ทักษิณจริงๆ และสนใจเรื่องประชาธิปไตย... (โชคนวน (นามแฝง), สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2553)

โชคนวนยอมรับว่า รังสัมากรของป่าสาเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มหนึ่งของกลุ่มนายทุน โดยกลุ่มนี้จะมีคนเสื้อแดงจากกลุ่มที่ 1 2 และ 3 ในประเภทของคนเสื้อแดงคละเคล้ากันไป แต่มารวมตัวกันด้วยใจจริง ๆ ในการเข้าร่วมชุมนุม ไม่ต้องใช้เงินจ้าง พวกเขาค่อนข้างจะฐานะดี และไม่ใช่ว่ากลัว

สอดคล้องกับคำกล่าวของสงศ์ที่กล่าวว่า “ที่นั่นเราสู้แบบไม่มีเส้น เราสู้แบบไม่มีใครจ้าง” (สงศ์ วงษ์มะเขาะ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553)

ขณะที่สงศ์กล่าวอีกว่า ที่รังสัมากรแห่งนี้จะมีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมของคนเสื้อแดงค่อนข้างคึกคัก ในตอนเช้าของแต่ละวัน ก่อนไปทำงาน สมาชิกในหมู่บ้านจะพากันมากินข้าวแกงกันที่ร้านป่าสาแห่งนี้ และมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองกันอยู่ตลอดเวลา และในแต่ละเดือนอาจจะเป็นต้นเดือนหรือสิ้นเดือน จะมีการพบปะสังสรรค์ของคนเสื้อแดงที่ร้านป่าสา เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม

1.2) วิธีการสื่อสาร

สงศ์เล่าว่า บางครั้งป่าสาจะรับข่าวสารจากกลุ่มนายทุนโดยตรงเพื่อให้ช่วยระดมคนเข้าร่วมชุมนุมกับแนวร่วมนปช. หรือบางครั้งไม่ได้เกิดจากการสั่งการของคนกลุ่มนี้ แต่ป่าสาได้มาจากสื่อแนวร่วมนปช. และอยากไปเอง ป่าสาก็จะมาบอกเขาให้ช่วยระดมคนในกลุ่มว่าจะมีใครไปร่วมด้วยหรือไม่ ซึ่งจะไม่มีการจ้างด้วยเงิน แต่จะอำนวยความสะดวกเรื่องข้าวปลาอาหาร และรถรับส่งให้เท่านั้น โดยในกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 ของเขา ไม่เคยมีใครไปเลย มีเพียงตัวเขาไปเพียงคนเดียว

...สงวงศ์เขาก็จะมาคุยอะไรแบบนี้ มีข่าวสารอะไรก็จะมาบอก
 จะมาชวนว่ามีอะไรที่นั่นที่นี่ แต่กลุ่มเราส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง
 แม่บ้าน ก็กลัวตายเหมือนกัน ยังขออยู่ไปก่อน แต่เราก็จะเอา
 ใจช่วย สงวงศ์เขาก็จะมาส่งข่าวนะ จะไปกันเมื่อนั้นเมื่อนี้จะไป
 ด้วยหรือเปล่า โอ๊ย... สงวงศ์นี่เขาไปกันตลอดนะ สงศ์มันไปอยู่
 เรื่อย ไปกับกลุ่มของมัน ไปคุยกับเขามาแล้ว ไปแล้วก็มาส่ง
 ข่าวสารอีกด้วยว่า เหตุการณ์มันเป็นอย่างนั้นอย่างนั้น... (สุนีย์
 สุขวัฒน์ (สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2553) กล่าวยืนยัน

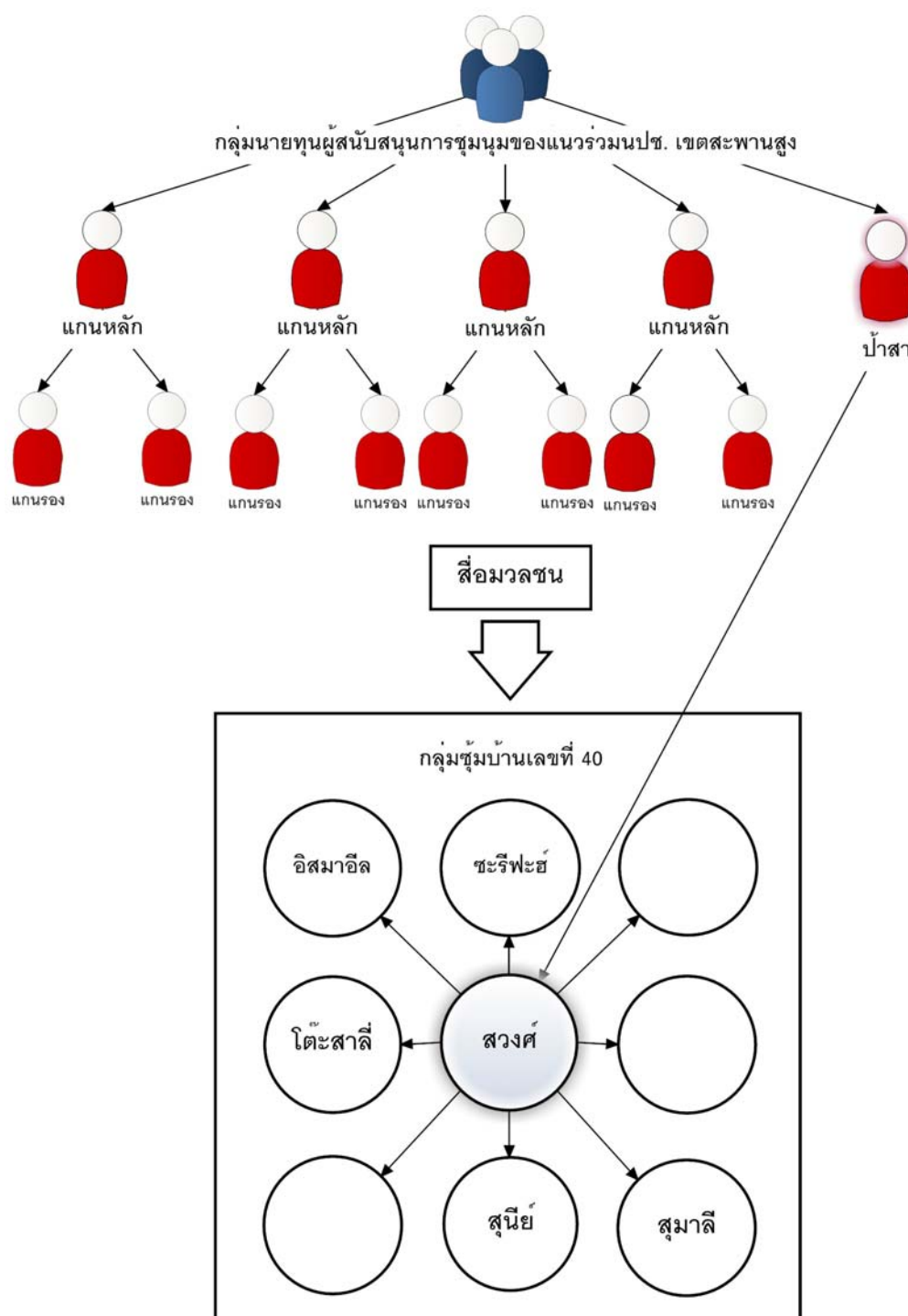
สำหรับวิธีการส่งข่าวสารให้กับสมาชิกในกลุ่มนั้น สงศ์ก็จะเดิน
 มาส่งข่าวสารดังกล่าวที่ระเปียงบ้านของชะริพะฮ์ซึ่งเป็นที่พักของเหล่าสมาชิกของกลุ่ม
 บ้านเลขที่ 40 ซึ่งเป็นวิธีการเดียวที่ใช้

ในส่วน of เส้นทางของการไหลของข่าวสารทางการเมือง จะเป็นไปในลักษณะแนวดิ่ง คือ จากบนลงล่าง (Top-Down) จากกลุ่มนายทุน ไปยังป่าสา จากป่าสา
 แกนหลัก ไปยังสงศ์ แกนรอง และจากสงศ์ไปสู่สมาชิกในกลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่ม
 ชุมบ้านเลขที่ 40 กับกลุ่มนายทุน ในช่วงเวลาการชุมนุมของแนวร่วมนปช. หลังรัฐประหาร 19
 กันยายน 2549-2553 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 6.7

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มหมู่บ้านเลขที่ 40 กับกลุ่มนายทุน
 ผู้สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วม นปช. เขตสะพานสูง ในช่วงเวลาการชุมนุม
 ของแนวร่วม นปช. หลังรัฐประหาร 19 ก.ย. 2549-2553

จากภาพอธิบายได้ว่า ในช่วงเวลาการประชุมของแนวร่วมนปช. โดยจะเคลื่อนไหวกิจกรรมนับตั้งแต่หลังรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549 จนถึงรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ และยุติการเคลื่อนไหวก่อนเลือกตั้ง เมื่อ 23 ธันวาคม 2550 ในรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ และเริ่มใหม่อีกครั้ง ในรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะจนถึงปัจจุบัน (มีนาคม 2553)

ช่วงเวลานี้ เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ แนวร่วมนปช.จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านสื่อของแนวร่วมนปช.ไปสู่มวลชน

สมาชิกทั้ง 2 กลุ่มซึ่งได้รับข่าวสารทางการเมืองที่มีเนื้อหาเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมจากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วมนปช.เป็นหลัก ก็จะนำมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ในลักษณะเล่าสู่กันฟัง ตามแต่โอกาสจะอำนวย และไม่มีการชักชวนกันออกไปร่วมชุมนุม ทั้งไม่ติดต่อสื่อสารกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชนเพื่อชักชวนเข้าร่วมชุมนุม เหมือนชาวบ้านครัวตะวันตกแต่ประการใด

เนื่องจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของสมาชิกในกลุ่ม ดังคำกล่าวของมูฮัมหมัด หนึ่งในสมาชิกของกลุ่มประธานชุมชน/ห้วคณะแนวพรรคเพื่อไทยที่กล่าวว่า ทุกวันนี้แต่ละวัน ก็ต้องทำมาากินเลี้ยงปากท้อง ไม่มีเวลามาคิดถึงเรื่องเหล่านี้ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ของทั้ง 2 กลุ่มก็ตกที่นั่งเดียวกัน นอกจากนี้ สมาชิกทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประธานชุมชน/ห้วคณะแนวพรรคเพื่อไทย มีเพียงทิพวรรณ พุ่มหิรัญที่เคยร่วมชุมนุม โดยจะไปร่วมชุมนุมด้วยความสมัครใจของเธอเอง ขณะที่กลุ่มซุ้มบ้านเลขที่ 40 มีเพียงดวงศ์ วงษ์มะเขาะ ที่เคยร่วมชุมนุม ด้วยเหตุที่ไม่ค่อยมีสมาชิกเข้าร่วมชุมนุม ทำให้ไม่รู้จักรักกลุ่มคนข้างนอก ที่เมื่อถึงเวลาชุมนุมจะมีการชักชวนกันไป

แต่ช่วงเวลาเดียวกันนี้ กลับพบว่า ในการชุมนุมใหญ่ครั้งสำคัญ ๆ ทั้ง 2 กลุ่ม จะได้รับคำสั่งระดมคนจากกลุ่มนายทุน โดยที่กลุ่มประธานชุมชน/ห้วคณะแนวพรรคเพื่อไทยผ่านโชคอำนวย แกนหลัก โชคอำนวยไปยังมูฮัมหมัด แกนรอง ก่อนมาถึงสมาชิกในกลุ่ม ขณะที่ในกลุ่มซุ้มบ้านเลขที่ 40 ผ่านมายังป้าสา แกนหลัก และดวงศ์ แกนรอง จนถึงสมาชิกในกลุ่ม